

د هوبنښيارتيا کولتوري بي پلوه تله

Da Hukhyartia Kulturi be palawa Tala

په پښتو، انگرېزي او جرمني

Culturefair Intelligence Test (CIT)

In Pashto, English, and German

Kulturfairen Intelligenz Test (KIT)

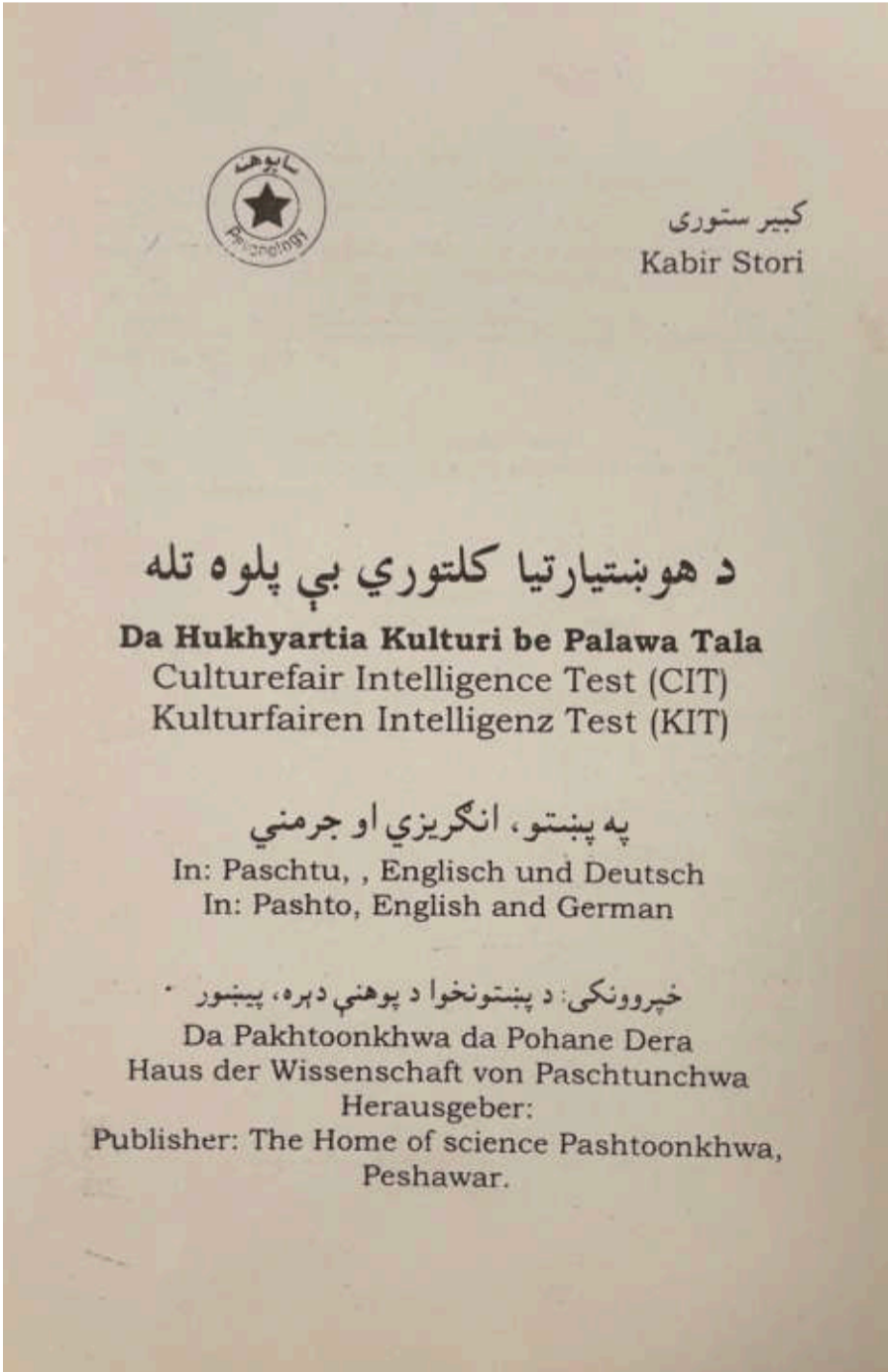
In Paschtu, Englishch und Deutch

خپروونکي: د پښتونخوا د پوهني دېره، پېښور

Da Pakhtoonkhwa da pohane Dera

Herausgeber : Haus der Wissenschaft von Paschtunchwa

Publisher: The Pashtoonkhwa Home of Science, Peshawar

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم:	د هونښارتيا کلتوري بې پلوه تله
ليکوال:	ډاکټر کبير ستوري
خپرونکی:	د پښتونخوا د پوهنې دېره، پېښور
دېزاین او چاپ:	ختيځ بيارغونې اداره (کور)
چاپښته:	فبروري - ۲۰۰۴
د خپرونو لړ:	۶۳

زموږ پتي:

پوسټي: G.P.O Box # 607, Peshawar, Pakistan
برېښنالیک: kor_bazger@hotmail.com

Book Introduction

Book Name:	Culturalfair Intelligence Test (CIT)
Author:	Dr. Kabir Stori
Designed & Printed by:	KOR, Publications Department
Publisher:	Da Pakhtoonkhwa da Pohini Dera
Printing Date:	Feberuary, 2004
Product No.	61

Publisher addresses:

Postal: G.P.O Box # 607, Peshawar, Pakistan
Email: kor_bazger@hotmail.com

Impressum:

Buchtitel:	Kulturfairen Intelligenz Test (K-I-T)
Verfasser:	Dr. Kabir Stori
Verlag:	KOR, Publications Department
Herausgeber:	Haus der Wissenschaft von Paschtunchwa, Peshawar
Druckdatum:	Feberuary, 2004
Kontaktanschrift:	KOR, P.O.Box 607, Peshawar, Pakistan
Email:	kor_bazger@hotmail.com

کبير ستوري
Kabir Stori

د هونښارتيا کلتوري بې پلوه تله

Da Hukhyartia Kulturi be Palawa Tala
Culturefair Intelligence Test (CIT)
Kulturfairen Intelligenz Test (KIT)

په پښتو، انگرېزي او جرمني

In: Paschtu, , Englisch und Deutsch
In: Pashto, English and German

خپرونکی: د پښتونخوا د پوهنې دېره، پېښور

Da Pakhtoonkhwa da Pohane Dera
Haus der Wissenschaft von Paschtunchwa
Herausgeber:

Publisher: The Home of science Pashtoonkhwa,
Peshawar.

نيو ليک

مخ	سرليکونه
الف	سرريزه
۱	د هونښارتيا کلتوري بې پلوه تله
۲	د ژبې څخه د آزادو تلو په کلتوري آزادي نيوکه
۵	غوښتنې
۷	د هونښارتيا د کلتوري بې پلوه تلي پېژند (تعريف)
۸	د هونښارتيا د کلتوري بې پلوه تلي بنسټ
۹	لازه (میتود)
۱۰	پاييلې (نتيجه)
۱۰	راسپړنه (تحليل)
۱۱	د هونښارتيا د کلتوري بې پلوه تلي د کارونې ډگرونه
۱۲	د هونښارتيا کلتوري بې پلوه تلي د کارونې لارښود
۱۴	د هونښارتيا د کلتوري بې پلوه تلي کارونه
۱۴	ښودنه
۱۷	ارزښتنه
۱۸	د هونښارتيا ټولگي
۱۹	د خواب پاڼه
۲۲	د سمو خوابونو پاڼه
۲۴	د نورمونو پاڼه
۸۹	د هونښارتيا کلتوري بې پلوه تله
۱۵۰	اخستونځي

د هونښارتيا کلتوري بې پلوه تله

سريزه

هونبيارتيا په انساني ژوند كې مهم رول لوبوي. د ډېرې مودې راهيسې ساپوهان هڅه كوي چې د هونبيارتيا د كلتور څخه ناپېلې يا كلتوري بې پلوه تله جوړه كړي. يو شمېر پوهانو د ژبې پورې د هونبيارتيا ناپېلې تلې د كلتور څخه آزادي تلې ونومولې. خو بيا ثابته شوه چې د ژبې څخه ناپېلې تلې د ژبې پورې د تړلو تلو په پرتله ډېرې د كلتور د اغيزې لاندې دي.

د پلوم ساپوه ډوكتور كير ستوري چې د پښتونخوا په ادبي كړيو كې د وطن پرست شاعر په توگه شهرت لري.

يوه د هونبيارتيا كلتوري بې پلوه تله جوړه كړه. پدې تله كې د ټولو خاصو كلتوري لرونو مخه نيول شويده يا بې پلوه شويدي لدې كبله كلتوري بې پلوه تله نومېږي. دا تله د كلتوري اغيزو څخه ازاده نده بلكې د مختلفو كلتورونو د مختلفو غښتلو اغيزو څخه ازاده ده. د ډاكټر ستوري كلتوري بې پلوه تله د پيداېښتي هونبيارتيا د اندازه كولو د پاره په تېره بيا د روزنې په برخه كې يوه ارزښت ناكه آله ده چې نړۍ واله استعمال كېدلی شي. موږ په دې ډاډه يو چې د هونبيارتيا كلتوري بې پلوه تله د مختلفو كلتورونو تر منځ د څېړنې د پاره مناسبه او د ټولو اولسونو په گټه ده.

لايق زاده لايق

د پښتونخوا د پوهنې د ډېرې مشر

پېښور- فبروري- ۲۰۰۴

كتل (Cattell) خپله د هونبيارتيا تله د ژبې څخه د ناپېلتوب له كبله د كلتور څخه ازاده (culture free) وگڼله.^(۱) په هر ډول د هونبيارتيا د ژبې څخه د ازادو تلو په كلتوري ناپېلتوب نيوکه (اعتراض/ تنقيد) هم زيات شو چې په دې منځ كې تر ټولو جگ پر او ته رسيدلی دی.

د ژبې څخه د ازادو تلو په كلتوري ازادۍ نيوکه

مېرځ (Merz) پدې نښتون كې ليكي چې ده د خپلې څېړنې په لړ كې ثابته كړيده چې د هونبيارتيا د ژبې څخه ازادې تلې خاصې اړيكي د ژبې سره لري. دی زياتوي چې سړی د ژبې څخه د هونبيارتيا په ناپېلې تله كې پايلې (نتيجه) زياتې ښې كولى شي كله چې د هغه كسانو څخه چې هونبيارتيا يې تلل كېږي غوښتنه وشي چې هرڅه چې وښي يا سوچ يې كوي په جگ آواز ووايي. پداسې حال كې چې د ژبې پورې د هونبيارتيا په پېيلې تله كې په دې توگه پايلې (نتيجه) نه ښې كېږي او يا ډېرې لږې ښې كېږي دا واقعيت مېرځ (Merz) بيا داسې روښانوي چې "د ژبې څخه د هونبيارتيا په ناپېلو تلو د ژبې او په دې توگه د كلتوري چاپېريال اغېزه زياته ده".^(۲) درنت (Drenth) او فان دير فليمر (Van der flier) همدا خبره پخوي چې وايي زيات شمير د ژبې څخه د هونبيارتيا ناپېلې تلې همدو غومره د كلتوري لرونو پورې تړلي دي لكه څومره چې د ژبې پورې پېيلې تلې دي.^(۳)

پدې نوي وخت كې ډاير له پسې روښانېږي چې د هونبيارتيا د ژبې د پېيلو تلو په پر تله د ژبې څخه ناپېلې تلې ډيرې د كلتوري اغيزې د لاندې دي.^(۴)

زموږ په څېړنه كې چې مو د پښتونخوا (افغانستان) د كورنۍ په صوبه او جرمني كې سرته رسولی ده را په گوته شويده چې د ژبې سربيره نور لرونه هم د هونبيارتيا په عنعنوی تلو كې رول لوبوي چې د كلتور پورې تړلی خوی لري.^(۵) د څېړنې څخه د مخه مونږ د دانيل (Daniel) په شكلونو كې د هونبيارتيا تله (Figure Reasoning - Test) د هندارې د تصوير په شان د كينې څخه ښې پلوته واړوله او د پښتو د ليك دود سره مو سمه كړه او د هونبيارتيا آينه (Spiegel der Intelligenz) مو ونوموله. د څېړنې په پای كې راپه ډاگه شوه چې پښتانه "دهونبيارتيا په آينه" كې چه ددوی د ليك دود او سوچ د عادتونو سره برابره وه ښې نتيجې "په شكلونو كې د هونبيارتيا د تلې" څخه لري او جرمنيان بيا برخلاف په شكلونو كې د هونبيارتيا په تلې كې د هونبيارتيا آينې څخه ښې نتيجې لري.^(۶) دا ددې مانا لري چه سوچ د روزنې او ټولنيز كيدلو دلرې پواسطه په خاص پلو وده كوي او پلو (طرف) د هونبيارتيا د پوښتنو په حل كې رول لوبوي چې د كلتور پورې تړلی خوی لري.

لينگومان (Liungman) د هونبيارتيا د ژبې څخه يو شمير ازادې تلې (Culture Free Test von Cattell and Raven Matrices) را سپړلي (تحليل كړي) او دې نتيجې ته رسيدلی دی چې د هونبيارتيا د ژبې څخه د ازادو تلو د يو شمير پوښتنو سم اندي يا سم سوچي (منطقي) اصول د مختلفو كلتورونو د كسانو د پاره

د هونبيارتيا كلتوري^(۱) بې پلوه تله

(Culturefair intelligence Test)

پيژند گلوي

د هونبيارتيا كلتوري بې پلوه تله نه يوازې نظرياتي پوهنيز ارزښت لري، بلكې په عملي ژوند او چارو كې په تيره بيا د ډير و قامونو په هيواد كې ورته غټه اړتيا ليدل كېږي.

د هونبيارتيا د كلتوري ناپېلې تلې د لفظ منځ ته راټگ:

د هونبيارتيا د كلتوري ناپېلې تلې ضرورت د لومړۍ نړيوالې جگړې څخه لږ څه دمخه د امريكاد متحده ايالتونو په پوخ كې دنو كړۍ له كبله پيدا شو چې په مختلفو ژبو غږيدل، مختلفه دروزنو درجه ئې لرله او د مختلفو قومونو پورې يې اړه لرله. د مساوی چانس دنارې د لاندې دپوخ دالفا د هونبيارتيا د تلې (Army Alpha Test) چې د ژبې پورې تړلې وه يوه د ژبې څخه ناپېلې بڼه جوړه شوه چې دپوخ د بيتا په تله (Army - Beta-Test) مشهوره شوه چې د لومړي ځل دپاره د نړۍ د لومړۍ جگړې په وخت كې ترې كار واخيستل شو.^(۱) ددغه وخت راهيسې زيات شمير د ژبې څخه ناپېلې د هونبيارتيا تلې منځ ته راغلې او پر له پسې دا نظريه غښتلې كيده چې دا د ژبې څخه ناپېلې تلې د كلتور څخه هم نا پېيلې دي.

^(۲) د كلتور (Kultur) يا كلچر (Culture) لپاره په پښتو كې د ثقافت، تهذيب، فرهنگ، هڅوب، ژوند دود او كرنې لفظونه هم پكارول كېږي، خو موږ د كلتور استلا غوره وگڼله.

د تلې متن یعنی د پوښتنو سم اندي یا سم سوچي (منطقي) اصولونه باید دې چې د مختلفو کلتورونو او د یوه کلتور په دننه کې د مختلفو ډلو لپاره لکه لوستو، نالوستو کسانو یا ښځو او نارانو لپاره مختلفه مانا ونلري.

۶ د غوره والي نښې:

دا تله باید ده چې د کلاسیکې نظریې غوښتنې چې اعتبار (Validity)، عینیت یا د ذهنه ناپیلتوب (Objectivity) او باور (Reliability) دې پوره کاندې.

عینیت یا له ذهنه د ناپیلتوب (Objectivity): مطلب دا دی چې د تلې نتیجې د څېړونکي یا د تلونکي د اغیزې نه ناپیللي وي. په خاص ډول سره د عینیت یا د ذهنه د ناپیلتوب لفظ هم شته دی. په خاص ډول عینیت یا له ذهنه ناپیللي یوه تله هله گڼل کېږي کله چې دا تله د رش د مودل (Rasch-Modell) سره برابره وي.

اعتبار (Validity): دلته دا پوښتنه کېږي، چې ایا یوه تله هغه څه تلې څه چې باید وتلي.

باور (Reliability): دلته دا پوښتنه کېږي چې یوه تله څومره دقیق تلل کوي. د تلې د غوره والي د دې نښو د معلومولو لپاره ډېرې لارې شته دي، چې دلته انځور کېدلی نه شي.

د هونښارتیا د کلتوري بې پلوه تلې پېژند (تعریف):

که چېرته د هونښارتیا یوه تله پاسنی غوښتنې پوره کړي نو بیا ورته سری کلتوري بې پلوه تله ویلی شي، ځکه چې د دې غوښتنو په پوره کولو سره تله د نومبرلو (خاصو) کلتوري او د روزنې د لرونو څخه خالي کېږي او یا بې پلوه کېږي. یوه داسې تله د کلتوري اغېزو څخه خالي نده خو د مختلفو کلتورونو د مختلفو غښتلو اغېزو (تاثیرونو) څخه ازاده ده. په نورو تورو سره د مختلفو کلتورونو د یوهومره اغېزې د لاندې ده، دا تله د مختلفو کلتورونو په گډه ماده نه بلکې په ورته (مشابه) ماده ولاړه ده او د مختلفو کلتورونو کسانو ته ورته شرطونه ږدي. په دې تله کې د بیلو بیلو کلتورونو کسانو او د یوه کلتور په دننه کې مختلفو ډلو ته د کلتوري لرونو پواسطه نه امتیاز ورکول کېږي او نه شاته غورځول کېږي. سری دا تله له دې کبله په پراخه مانا سره له کلتوره آزاده گڼلی شي دا خبره د عینیت (Objectivity) په عمومي منل شوي اصول ولاړه ده د کوم له مخې چې د کتنې نتیجه د کتونکي څخه ناپیللي ده. عینیت (د ذهن څخه ناپیلتوب) لکه د هونښارتیا د کلتور څخه د ناپیللي تلې د لفظ یا استلا په شان په تنگه مانا سره امکان نلري خو په دې هکله په دومره اندازه یووالی شته دی چې وایي یو شی هغه وخت عینیت دی کله چې ذهني مساوات د دغه شي په هکله موجود وي نو سری د هونښارتیا یوه تله هم د کلتور

مختلفې ماناوې لری چې د تلې د جوړونکي د سوچ سره توپیر لري^۸ مونږ هم دریون (Raven) د شاندار د پرو گرسو ماتر سود (standard progressive Matrice) تلې پوښتنې راوسپړلي (تحلیل کړې) او را په گوته شوه چې د ځینو پوښتنو د حل لاره په ښوونځي کې زده کېږي او د ښوونځیو پورې تړلی خوی لري. دا ددې مانا لري چې ددې پوښتنو د حل دپاره د ښوونځي زده کړه شرط ده او نالوستي کسان ددې پوښتنو د حل د لارې سره اشنا ندي او ورته سخته تمامېږي.^۹

د هونښارتیا د ژبې څخه په زیات شمیر ازادو تلو کې هندسوي مواد چې په ښوونځیو کې ورسره سری اشنا کېږي لگول شوي دي او له دې کبله لوستي کسان ددې سره بلد دي او دنالوستو کسانو په پرتله چې ورسره بلد ندي ښه کار ترې اخیستلی شي. سریره پردې د هونښارتیا د ژبې څخه د ازادولو په زیات شمېر کې د لاتیني تورو یا عربي شمیر پواسطه د پوښتنو ځواب په نښه کېږي دا چې په ځینو کلتورونو کې د شمیر بل ډول سیستم کارول کېږي نو ددې کلتور د کسانو د پاره د پوښتنو ځواب په لاتیني تورو یا عربي شمیر په نښه کول د هغه کلتور د کسانو په پرتله چه ددی شمیر یا تورو سره بلدوي سخت تمامېږي. څرنگه چې په ټولو کلتورونو گړندی او دوخت د فشار د لاندې کار رواج ندي نو د پوښتنو د حل دپاره دوخت تنگه پوله هم بی نیوکی (انتقاده) نده. د هونښارتیا د ژبې څخه د ازادو تلو د اعتبار (Validity) او باور (Reliability) اندازه چې د کلاسیکې نظریې له مخې د تلې د غوره والي نښې دي په مختلفو کلتورونو کې د رضایت وړنده.^{۱۰}

که خبر شو نو وبه وینو چې د هونښارتیا د ژبې څخه د ازادو تلو په کلتوري ازادۍ نیوکی (انتقاده) نه یوازې مونږ ته دا رانیسي چې د ژبې څخه ازادې تلې د کلتور څخه ازادې تلې ندي، بلکې یو شمیر غوښتنې هم را په گوته کوي چې د هونښارتیا د یوې کلتوري بې پلوه تلې د پېژند (تعریف) او ودې سبب گزیدلی شي غوښتنې:

۱) د تلې د موادو سره پکار دي چې د مختلفو کلتورونو ډلې او هم د یوه کلتور په دننه کې ډلې لکه لوستې او نالوستې، ښځې او نارانو یو شانه بلد وي.

۲) له پلوه (طرفه) ناپیلتوب:

د پوښتنو حل باید د یوه نومبرلی (خاص) پلو (طرف) پورې تړلی نه وي (لکه د کینې څخه ښي پلو ته او یا برخلاف د ښي څخه کینې پلو ته او یا د پاس نه لاندې ته او یا برخلاف له لاندې نه پاس ته).

۳) د پوښتنو د حل لاره:

د پوښتنو د حل د لارې سره باید دې چې د مختلفو کلتورونو ډلې او په یوه کلتور کې ډلې په تیره بیا لوستې او نالوستي کسان یو شانه بلد وي.

۴) د پوښتنو لپاره د وخت تنگوالی:

د پوښتنو د حل لپاره پکار نه ده چې د وخت پوله ډېره تنگه وي.

څخه ناپېيلې يا د کلتوره ازاده هغه وخت گڼلې شي چې د مختلفو کلتورونو ديوه هره اغېزو لاندې وي. خو موږ د دقيق والي له کبله د هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې لفظ ته امتياز ورکوو.

د هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې بنسټ:

د هونيارتيا کلتوري بې پلوه تله د ژبې څخه د هونيارتيا د ناپېيلو تلو په کلتوري ازادۍ نيوکې (انتقاد) ته په پاملرنه سره جوړه شوی ده. د کلتور (Kultur) او پيدايښت (Natur) تضاد د هونيارتيا دکلتوري بې پلوه تلې د موادو په ټاکلو کې رول لوبوي ټول هغه څه چې انساني پيداوار دي او د پيدايښت (طبيعت، قدرت) هغه برخه چې انسانانو تغير ور کړی دی د کلتور پورې اړه لري. څرنگه چې کلتوري شيان د کلتور څخه ناپېيلې کېدلی نشي نو د هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې د موادو په ټاکلو کې پيدايښتی شيانو ته پاملرنه وشوه. د پيدايښتی شيانو څخه هغه وټاکلې شو چې ټينگې او کلکې بڼې لري او هر انسان ته معلومې او عامې وي لکه مياشته (يا نيمایي سپوږمۍ) ستوري، همدا شان د وجود برخې لکه لاسونه، پښې او داسې نور. د تخنيکي علتونو له کبله د هونيارتيا په کلتوري بې پلوه تله کې يوازې نيمایي سپوږمۍ (مياشتې) او ستوري کارول شوي دي. په نيمایي سپوږميو او ستورو پوښتنې داسې جوړې شوي دي چې له يوې خوا د پوښتنو د حل لاره د کوم پلو (طرف) پورې تړلې نه ده، او له بلې

پاييلې (نتېجې):

د هونيارتيا کلتوري بې پلوه تله هم د کلاسيکې نظريې او هم د رش د موډل (Rash- Model) له مخې د عنعنوي تلو څخه غوره وه. دا تله د حل کړو پوښتنو په بنسټ د جوړو شوو ډلو او د لوستو، نالوستو ډلو په برخه کې د پورتنی موډل سره برابره وه او په دې توگه خاصه عينې (Specific-objective) وه په داسې حال کې چې عنعنوي تلې د رش د موډل (Rash- Model) سره سمون نه خوري. کومې تلې چې د دې موډل سره برابري وي نو هغه د ازمايښت شوو ډلو لپاره يو شان مانا هم لري په دې توگه د يو شانته مانا غوښتنه سرې پوره گڼلې شي. سربيره پر دې د هونيارتيا د عنعنوي تلو څخه کلتوري بې پلوه تله ډېر دننی ټينگښت (دقيقوالی، باور) لري.

راسپړنه (تحليل):

د هونيارتيا په کلتوري بې پلوه تله کې د پوښتنو د يو شانته مانا لرلو سربيره د تلې د موادو غوښتنه هم پوره شوې ده ځکه چې هغه مواد چې دا تله پرې جوړه شوې ده هر انسان ته معلوم او عام دي. ددې موادو سره د هندسي موادو په برخلاف لوستي او نالوستي کسان يو شانته بلد دي. همدغه شان د پلوه (طرفه) د نا پييلتوب غوښتنه او د پوښتنو د حل د لازې غوښتنه پوره شوې ده ځکه چې د

خوا د هونيارتيا د عنعنوي تلو سم اندي يا سم سوچي (منطقي) اصول پکې نغاړل شوي دي. د هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې د پوښتنو د سختوالي اندازه په سم اندي (Logical) توگه د ښو د شمېر، او د پوښتنو د سم اندي (منطقي) اصولو د شمېر پواسطه ټاکل شوې ده. د هونيارتيا په کلتوري بې پلوه تله کې ځوابونه د ټکو د شمېر د يوه داسې سيستم پواسطه په نښه کېږي چې سرې د مختلفو ژبو او د شمېر د مختلفو سيستمونو څخه ناپېيلې گڼلې شي او سرې داسې اټکل کولی شي، چې د ټولو کلتورونو کسان ورسره يو شانته بلد دي او يا يو شانته بلد نه دي.

۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
-    ::   ::   ::   ::   ::   ::   ::   ::

د ټکو د شمېر په پاسني سيستم کې يو ټکی د يو، دوه ټکي د دوه او نهه ټکي د نهه مانا لري د لسو ټکو لپاره يوه کرښه راځي. د مانا د يو شانته والي غوښتنه او د غوره والي نښې په امپيري (Imperial) توگه ازمايښت شوی دي.

لاره (ميتود):

د هونيارتيا د يو شمېر د ژبې څخه د ازادو عنعنوي تلو (د دانيل په شکلونو کې د هونيارتيا تله او د ريون د پرمختللو ماترسو تله) سره يو ځای، د هونيارتيا په کلتوري بې پلوه تلې په کونړ پښتونخوا کې ۵۲۰ تنه ازمايښت شو او لاس ته راغلی پاييلې (نتېجې) د تلو کلاسيکې نظريې او د رش د موډل (Rash- Model) له مخې راسپړل (تحليل) شوي دي.

هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې د پوښتنو حل د کوم پلو (طرفه) پورې تړلې ندی او هم بې د پوښتنو د حل د پاره د ښوونځي زده کړه شرط نده. همدغسې د پوښتنو ځوابونه دټکو د شمير د يوه سيستم پواسطه په نښه کېږي چې د مختلفو کلتورونو کسان ورسره يو شانته اشنايا نا اشنا دي دپوښتنو د حل د پاره دوخت د پولي دڼه تنگوالي غوښتنه هم پوره ده ځکه چې هر چا ته د پوښتنو د حل د پاره پوره وخت ورکول کېږي. همدغه شان د هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې د غوره والي نښې چې عينيت (Objectivity) اتيار (Validity) دی درضايت وړ دی. لکه څنگه چې په امپيري (Imperial) توگه ثابته شويده د هونيارتيا کلتوري بې پلوه تله په خاص ډول عينې (Objektiv) ده او د هونيارتيا د عنعنوي تلو څخه زيات دننی ټينگښت (Innere konsistenz) لري يعنې د باور (Reliability) وړ ده او سم تلل کوي. د هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې اتيار (Validity) په سم اندي (Logical) توگه د دې تلې په پوښتنو کې د هونيارتيا د عنعنوي تلو د سم اندي (منطقي) اصولو د نغاړلو پواسطه مدلل کېږي.

په لنډه توگه سره سرې ويلی شي چې د هونيارتيا کلتوري بې پلوه تله تقريباً ټولې غوښتنې چې بايد يوه کلتوري بې پلوه تله يې پوره کړي، پوره کوي او له دې کبله کلتوري بې پلوه ده.

د هونيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې د کارونې ډگرونه:

څرنگه چې د هونيارتيا کلتوري بې پلوه تله د نوميرلې کلتوري لرونو څخه خالي ده او يا بې پلوه شوې ده نو دا تله په ډېره اندازه

غونډه (عمومي) ميراثي هونبيارتيا اندازه کوي چې په هر چار کې اغېزه لري. دا نه يوازې په مختلفو کلتورونو کې د هونبيارتيا د څېړنې لپاره يوه ضروري مهمه وسيله ده بلکې د ژوند په ډېرو برخو کې په تېره بيا د ښوونې او روزنې په برخه کې د لوړې زده کړې او پوهنتونونو لپاره د زده کوونکو او په موسسو او تنظيمونو کې د ټاکلو دندو لپاره د مناسبو کسانو د نيولو يوه مهمه وسيله ده. د کلتوري بې پلوه تلې نړيوال ارزښت ورځ په ورځ زياتېږي ځکه چې د وگړو تر منځ تماسونه زيات شوي او نور هم زياتېږي.

د هونبيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې د کارونې لارښود

د هونبيارتيا د کلتوري بې پلوه تلې کارونه:

د هونبيارتيا په کلتوري بې پلوه تله په ډله ايزه توگه او يا خانگړې توگه هونبيارتيا اندازه کېدلای شي خو مخکې له دې چې په دې تله د نورو هونبيارتيا وتلل شي. ښه دا ده چې لومړی پرې سرې خپله هونبيارتيا وتلې. په ډله ايزه توگه د هونبيارتيا د اندازه کولو په وخت کې څېړونکي يا تلونکي په لنډو نورو د خپلې څېړنې هدف څرگندوي او په دې لړ کې د دې هڅه کوي چې د ملگرتيا يوه فضا منځ ته راشي. بيا ترې غوښتنه کوي چې خپل نوم او د زيربڼو نېټه، د څېړنې نېټه د خواب په پاڼه کې وليکي (په گوته او يا په قلم يې ورته د خواب په پاڼه کې ځای وربښي) د نالوستو کسانو نومونه د خواب په پاڼه کې پخپله ليکي او دهغوی د نومونو ټپوس کوي.

ښودنه:

څېړونکي د ټکو شمېر د خواب د پاڼې او تلې د پښتنو په مرسته پدې نورو سره څرگندوي چې تاسې دلته ټکي وښئ. دا ټکي خاصه مانا لري چې سرې پرې په اسانۍ پوهېدلی شي. يو ټکی د يو مانا لري، دوه ټکي د دوه او همدغسې نورو نهو ټکو پورې چې د نهو مانا لري. د لسو ټکو د پاره يوه کرښه ده چې د لسو مانا لري. دا سرې د ټکو په پرتله په اسانۍ سره شمېرلی شي. يوه کرښه د لس مانا لري او دوه کرښې د شل ټکو مانا لري درې کرښې دېرش او همدغسې پنځه کرښې د پنځوسو مانا لري. يو ټکی او يوه کرښه د يوولسو مانا لري. دوه ټکي او يوه کرښه د دولسو مانا لري. نهه ټکي او يوه کرښه د نولسو مانا لري. يو ټکی او دوه کرښې د

يوويشتو، يو ټکی او درې کرښې د يودېرشو مانا لري همدغه شان نور.

اوس پام وکړئ. د خواب د پاڼې په ښي او کيڼ اړخ کې غټ ټکي يا شمېر وښئ او په منځ کې کوچني ټکي يا شمېر. دا غټ ټکي يا شمېر د تلې د پوښتنو شمېر دی. ورسره پرتله يې کړئ سمه ده. د هرې پوښتنې لاندې د خواب پنځه گردې يا کړې دي، چې پر سر يې کوچني ټکي يا شمېر ليکل شوي دي. دا د پوښتنو د خواب نمره ده چې ستاسې د خواب د پاڼې په منځ کې ليکل شوې ده د شمېر د دې سيستم په هکله څوک کومه پوښتنه لري. بيا څېړونکي يا تلونکي د بېلگې پوښتنو ته راځي.

لومړۍ بېلگه:

تاسې د دې گرديو (کړيو) په منځ کې ستوري او نيمايي سپوږمۍ (مياشتې) وښئ چې په ټاکلې قاعده انځور شوې دي. تاسې بايد چې دا قاعده پيدا کړئ (څېړونکي يا تلونکي وايي) که چېرته تاسې د دې گرديو په منځ کې د نيمايي سپوږمۍ له پاسه او له لاندې ټول ستوري وشمېرئ، نو شپږ ستوري کېږي، همداسې دا نورې گردې هم دي. کنترول يې کړئ چې دا سمه ده (څېړونکي يا تلونکي تر هغو انتظار کوي چې ټول يې وشمېري). ښه نو په هره گردۍ کې يوه نيمه سپوږمۍ يا مياشته او شپږ ستوري دي په خالي گردۍ کې هم پکار دي چې شپږ ستوري او يوه نيمه سپوږمۍ وي، اوس نو په لاندې قطار کې د پنځو خوابونو له گرديو څخه هغه گرديو گورو چې شپږ ستوري او يوه نيمه سپوږمۍ پکې وي، څلورمه گردۍ سم خواب دی. موږ لدې کبله د خواب په پاڼه کې په

لومړۍ بېلگه کې په څلورو کرښه راښکلي ده. زه غواړم چې يو ځل بيا تاسې ته ووايم چې له پنځو خوابونو څخه يوازې يو خواب سم دی.

دويمه بېلگه:

په هره گردۍ کې يو ځانته ستوري ويني، چې ځای يې مهم نه دی. دلته ټولو گرديو کې يو ستوري گډ دی. سم خواب هغه گردۍ ده چې يو ستوري پکې شته سم خواب يو دی د خواب په پاڼه کې په يو کرښه راکارېږي. څوک کومه پوښتنه لري.

درېمه بېلگه: دلته په ټول انگړ کې د ستورو يو شانته شمېر مهم دی. وگورو په ټول انگړ کې دوه ځلې دوه ستوري، دوه ځلې يو ستوري خو يو ځلې درې ستوري دي. دا پکار دي چې درې ستوري هم دوه ځلې شي تر څو چې د دې انگړ د ستورو د تنظيم قاعده بشپړه شي. اوس ډېره اسانه ده چې د خوابونو په قطار کې سم خواب موندل شي. سم خواب دوه دی په سم خواب د خواب په پاڼه کې کرښه راښکل مه هېرئ.

څلورمه بېلگه: کله چې په هره گردۍ کې د سپوږمۍ له پاسه ستورو څخه د سپوږمۍ له لاندې ستوري وکارېږي، نو يو پاتې کېږي. د دې پوښتنې سم خواب څلور دی.

پنځمه بېلگه: دلته ټولې سپوږمۍ د ستورو په توگه شمېرل کېږي، سربېره پر دې په گرديو کې د سپوږميو شمېر ته هم پام کېږي. سم خواب درې دی. په هره گردۍ کې شپږ انځورونه دي.

شپږمه بېلگه: په ټولو گرديو کې گډ دوه ستوري دي په گردۍ کې د سپوږميو شمېر ته هم پام کېږي. چا سم خواب پيدا کړ. (څېړونکي

د ويکسلر (Wechsler) د ليک له مخې د تيرمان (Terman) د هونبيارتيا د دې ټولگيو په مرسته روښانېدلی شي. (۱۱)

د هونبيارتيا ټولگي:

د هونبيارتيا ټوله (IQ)	مانا
له ۷۰ څخه کم	ډېر کم عقل
له ۷۰-۸۰ پورې	کم عقل
له ۸۰-۹۰ پورې	لږ هونبيار
له ۹۱-۱۱۰ پورې	عادي يا منځنی هونبيار
له ۱۱۱-۱۲۰ پورې	ډېر هونبيار
له ۱۲۱-۱۴۰ پورې	ډېر زيات هونبيار
له ۱۴۰ څخه زيات	قابوژنی يا نابغه

بېلگه: کله چې يو سړی ۳۲ پوښتنې سمې حل کړې وي، نو اوم ارزښت (RW) يې ۳۲ دی. د نورمونو په پاڼه کې ۳۲ اوم ارزښت (RW) د ۱.۰۵ بنسټي ارزښت (SW) سره برابر دی چې دا بيا د هونبيارتيا د ۱۰۷ ټولې (IQ) سره سمون خوري. په لنډه توگه:

اوم ارزښت (RW) = ۳۲

بنسټي ارزښت (SW) = ۱.۰۵

د هونبيارتيا ټوله (IQ) = ۱۰۷

د هونبيارتيا (۱۰۷) ټوله (کچ) د عادي يا منځنی هونبيارتيا په ټولگي کې راځي.

د هونبيارتيا کلتوري بې پلوه تله

د خواب پاڼه

نوم:

د کورنۍ نوم (تخلص):

کسب (دنده):

عمر (په کلونو):

نېټه:

بېلگې

•	•••	•	•••	•••	•
••	•••	•	•••	•••	••
•••	•••	•	•••	•••	•••
•••	•••	•	•••	•••	•••
•••	•••	•	•••	•••	•••
•••	•••	•	•••	•••	•••
•••	•••	•	•••	•••	•••
•••	•••	•	•••	•••	•••
•••	•••	•	•••	•••	•••
•••	•••	•	•••	•••	•••

يا تلونکي، تائيدوي، هو درې سم خواب دی.

اوومه بېلگه: دلته په ټول انگړ کې هر څه درې ځلې دي. د سپوږميو حالت ته هم پام کېږي. چا سم خواب پيدا کړی دی (څېړونکي يا تلونکي) تائيدوي هو يو سم خواب دی.

اتمه بېلگه: کله چې سړی په هره گردۍ کې د سپوږمۍ له پاسه ستورو څخه د سپوږمۍ د لاندې ستوري وکارېږي نو په هره گردۍ کې درې ستوري پاتې کېږي. چا سم خواب پيدا کړی دی (څېړونکي يا تلونکي) تائيدوي، هو څلورم خواب سم دی. څوک کومه پوښتنه لري؟

که نه يې لري نو بيا هيله لرم چې پيل وکړئ. که چېرته په يوه پوښتنه کې بند پاتې شئ، نو ډېر وخت پرې مه لگئ، بله پوښتنه حل کړئ او د دې پوښتنې ځای د خواب په پاڼه کې سپين پرېږدئ، که تيروزي په غلط خواب دا نښه (X) وکړئ او په سم خواب کرښه راکارېږي.

ارزښتنه:

هر سم خواب ته يوه نمره ورکول کېږي. په غټه څېړنه کې د سمو خوابونو د شمېرنې لپاره ښه دا ده چې سړی د يوه پېر کاغذ او يا قبا څخه د خواب د دې کيلې په اندازه کيلې جوړه کړي. په پښتونخوا (افغانستان) کې د ۵۲۰ تنو د لاس ته راغلو نتيجه په بنسټ د لويانو لپاره د نورمونو پاڼه تياره شوې ده.

د دې پاڼې پواسطه اوم ارزښت چې د سم حل کړو پوښتنو مجموعه ده په بنسټي ارزښت او هونبيارتيا په ټوله (کچ) اړول کېدلی شي او

د هوبسارتيا كلتوري بي پلوه تله

د سمو خوابونو كيلي

د تلي نوم	د تلي نوم	د تلي نوم	د تلي نوم
خواب	خواب	خواب	خواب
۱	۲۶	۴	۱
۲	۲۷	۳	۲
۱	۲۸	۲	۳
۳	۲۹	۲	۴
۳	۳۰	۱	۵
۲	۳۱	۱	۶
۲	۳۲	۵	۷
۵	۳۳	۲	۸
۳	۳۴	۱	۹
۵	۳۵	۲	۱۰
۵	۳۶	۱	۱۱
۳	۳۷	۲	۱۲
۱	۳۸	۲	۱۳
۳	۳۹	۵	۱۴
۲	۴۰	۳	۱۵
۲	۴۱	۵	۱۶
۲	۴۲	۴	۱۷
۱	۴۳	۳	۱۸
۲	۴۴	۴	۱۹

د بيلگي نوم	د بيلگي نوم
خواب	خواب
۱	۱
۲	۲
۳	۳
۴	۴
۵	۵
۶	۶
۷	۷
۸	۸

د هوبسارتيا كلتوري بي پلوه تله

د خواب پانه

تله

۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	۲	۲	۲	۲	۲
۳	۳	۳	۳	۳	۳
۴	۴	۴	۴	۴	۴
۵	۵	۵	۵	۵	۵
۶	۶	۶	۶	۶	۶
۷	۷	۷	۷	۷	۷
۸	۸	۸	۸	۸	۸
۹	۹	۹	۹	۹	۹
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴
۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
۱۶	۱۶	۱۶	۱۶	۱۶	۱۶
۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸
۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۱	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱
۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲
۲۳	۲۳	۲۳	۲۳	۲۳	۲۳
۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵
۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶
۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷
۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸
۲۹	۲۹	۲۹	۲۹	۲۹	۲۹
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰
۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱
۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲
۳۳	۳۳	۳۳	۳۳	۳۳	۳۳
۳۴	۳۴	۳۴	۳۴	۳۴	۳۴
۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵
۳۶	۳۶	۳۶	۳۶	۳۶	۳۶
۳۷	۳۷	۳۷	۳۷	۳۷	۳۷
۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸
۳۹	۳۹	۳۹	۳۹	۳۹	۳۹
۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
۴۱	۴۱	۴۱	۴۱	۴۱	۴۱
۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲
۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳
۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴
۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵
۴۶	۴۶	۴۶	۴۶	۴۶	۴۶
۴۷	۴۷	۴۷	۴۷	۴۷	۴۷
۴۸	۴۸	۴۸	۴۸	۴۸	۴۸
۴۹	۴۹	۴۹	۴۹	۴۹	۴۹
۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰

د هوبسارتيا كلتوري بي پلوه تله

د سمو خوابونو كيلي

۲۰	۲	۲۵	۵
۲۱	۱	۲۶	۳
۲۲	۴	۲۷	۵
۲۳	۳	۲۸	۲
۲۴	۵	۲۹	۵
۲۵	۵	۳۰	۳

د هوبسارتيا كلتوري بي پلوه تله

د خواب پانه

تله

۱	۱	۱	۱	۱	۱
۲	۲	۲	۲	۲	۲
۳	۳	۳	۳	۳	۳
۴	۴	۴	۴	۴	۴
۵	۵	۵	۵	۵	۵
۶	۶	۶	۶	۶	۶
۷	۷	۷	۷	۷	۷
۸	۸	۸	۸	۸	۸
۹	۹	۹	۹	۹	۹
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱
۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲
۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳	۱۳
۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴	۱۴
۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵
۱۶	۱۶	۱۶	۱۶	۱۶	۱۶
۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷
۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸	۱۸
۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹	۱۹
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۲۱	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱	۲۱
۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲	۲۲
۲۳	۲۳	۲۳	۲۳	۲۳	۲۳
۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴	۲۴
۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵	۲۵
۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶	۲۶
۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷	۲۷
۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸	۲۸
۲۹	۲۹	۲۹	۲۹	۲۹	۲۹
۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰	۳۰
۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱	۳۱
۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲	۳۲
۳۳	۳۳	۳۳	۳۳	۳۳	۳۳
۳۴	۳۴	۳۴	۳۴	۳۴	۳۴
۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵	۳۵
۳۶	۳۶	۳۶	۳۶	۳۶	۳۶
۳۷	۳۷	۳۷	۳۷	۳۷	۳۷
۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸	۳۸
۳۹	۳۹	۳۹	۳۹	۳۹	۳۹
۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰
۴۱	۴۱	۴۱	۴۱	۴۱	۴۱
۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲	۴۲
۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳	۴۳
۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴	۴۴
۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵	۴۵
۴۶	۴۶	۴۶	۴۶	۴۶	۴۶
۴۷	۴۷	۴۷	۴۷	۴۷	۴۷
۴۸	۴۸	۴۸	۴۸	۴۸	۴۸
۴۹	۴۹	۴۹	۴۹	۴۹	۴۹
۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰

CONTENTS

Preface	27
Culturefair Intelligence Test	28
Introduction	28
Criticism at the culterefreedom of the non verbal intelligence test	29
Demands which a culturefair Intelligence Test should fulfill	34
Definition of the (CIT)	36
Bases of CIT	38
Methodes	40
Results	41
Analysis	41
Area of Application of the CIT	43
Guidelines for the Culturefair Intelligence Test	44
Instruction	45
Evaluation	50
Culturefair Intelligence Test (CIT)	53
Answer Sheet	54-55
Key for the correct answers	56-57
Norm table	58
Culturefair Intelligence Test Literature	

Preface

Intelligence plays in the human life important role. Since long time tries Psychologist to developed Culture-free or Culturefair Intelligence Test. Some psychologists called the none verbal Intelligence Tests as Culture-free. But later showed that none verbal Intelligence tests are more culture dependent than verbal intelligence tests.

Diplom Psychologist, Dr.Kabir Stori, who is well-known in Pashtoonkhwa in literary circles as patriotic poet, developed a Culturefair Intelligence Test, or (CIT) In this test are all culture-specific factors eliminate or neutralized, therefor it is called culture fair. This test is not free from culture influences, but free from different Strong influences of the different cultures. Culturefair-Intelligence Test (CIT) of Dr.Stori is for the measure of innate general intelligence an important instrument, which can be internationally used. We are sure, that this Culturefair Intelligence Test is in many areas of the dialy life, particularly in the education and for intercultural research important and for all nations of the world useful.

Layeq Zada Layeq
President of the Home of Science,
Pashtoonkhwa, Peshawar, February 2004.

د هونبيارتيا كلتوري بي پلوه تله د نورمونو پاڼه

دهونبيارتيا توله پاڅ (IQ)	بني ارزبت (SW)	اوم ارزبت (WR)	دهونبيارتيا توله پاڅ (IQ)	بني ارزبت (SW)	اوم ارزبت (WR)
۹۶	۹۷	۲۶	۲۹	۲۲	۱
۹۸	۹۸	۲۷	۵۱	۶۷	۲
۱۰۰	۱۰۰	۲۸	۵۲	۶۸	۳
۱۰۱	۱۰۱	۲۹	۵۵	۷۰	۴
۱۰۳	۱۰۲	۳۰	۵۶	۷۱	۵
۱۰۵	۱۰۳	۳۱	۵۸	۷۲	۶
۱۰۷	۱۰۵	۳۲	۶۰	۷۳	۷
۱۰۹	۱۰۶	۳۳	۶۲	۷۵	۸
۱۱۱	۱۰۷	۳۴	۶۴	۷۶	۹
۱۱۳	۱۰۸	۳۵	۶۶	۷۷	۱۰
۱۱۵	۱۱۰	۳۶	۶۸	۷۸	۱۱
۱۱۶	۱۱۱	۳۷	۷۰	۸۰	۱۲
۱۱۸	۱۱۲	۳۸	۷۱	۸۱	۱۳
۱۲۰	۱۱۳	۳۹	۷۳	۸۲	۱۴
۱۲۲	۱۱۵	۴۰	۷۵	۸۳	۱۵
۱۲۳	۱۱۶	۴۱	۷۷	۸۵	۱۶
۱۲۶	۱۱۷	۴۲	۷۹	۸۶	۱۷
۱۲۸	۱۱۸	۴۳	۱۸	۸۷	۱۸
۱۳۰	۱۲۰	۴۴	۸۳	۸۸	۱۹
۱۳۱	۱۲۱	۴۵	۸۵	۹۰	۲۰
۱۳۳	۱۲۲	۴۶	۸۶	۹۱	۲۱
۱۳۵	۱۲۳	۴۷	۸۸	۹۲	۲۲
۱۳۷	۱۲۴	۴۸	۹۰	۹۳	۲۳
۱۳۹	۱۲۶	۴۹	۹۲	۹۵	۲۴
۱۴۱	۱۲۷	۵۰	۹۴	۹۶	۲۵

Culturefair Intelligence Test (CIT)

Culturefair Intelligence Test (CIT)

Introduction:

Culturefair Intelligence Test (CIT) has not only a scientific theoretical meaning but it earns also a large practical interest particularly at multi national states and multi - cultural Societies.

The question of culturefair or Culturefree Intelligence Test concerned man shortly before the first world war in the United States of America at the selection of the draftees because of their heterogeneous features such as nation origin, language and school of education. So a non verbal version of the Army -Alpha- Test was developed under the Motto of equal chance for all which named the "Army -Beta - Test"⁽¹⁾. The test was applied for the first time during the first world war. Since then a large number of non - verbal intelligence test has been

developed. With the passage of time the opinion strengthened that these non-verbal intelligence tests are culture independent .As a result of this, e.g. Cattle called his intelligence test to the non verbal "culturefree intelligence test"⁽²⁾. But criticism increased at the culture independence a non - verbal intelligence test which is presented shortly below.

Criticism at the culturefreedom of the non - verbal intelligence test:

Merz ascertained that language plays a role at non- verbal intelligence tests and it has a particular relationship to the language. According to him performance can be increased at a non -verbal intelligence test considerably if one calls the examinees to express loudly or verbalise every thing which they see

or think. On the other hand verbalisation has no definite influence at the verbal intelligence test. This fact will be interpreted as "that language and the culture environments have considerable influences at such apparently non verbal tests .The labeling of such tests as culture fair becomes doubtfull with it"⁽³⁾.

Drenth and van der Flier write "A great many non verbal tasks are just as dependent on culture factors as verbal tasks are"⁽⁴⁾. Likewise recently they have more clearly stated that non verbal tests are even more under cultural influences than verbal tests .In our research which we have accomplished in Pashtoonkhwa (Afghanistan) and Germany it was ascertained that besides languages other elements in the traditional intelligence tests play a role which have cultural dependent character⁽⁵⁾.

Before the research was conducted the figures reasoning test of Daniel were reflexed on a mirror so that the left become the right which was according to the Pakhto (Pashto) writing style. We called these shifting Figure-reasoning test "mirror of the intelligence". The Pashtoons at the mirror of the intelligence, which correspond to their writing and thinking style showed at better results than in the Figure reasoning-test⁽⁷⁾. On the other hand the Germans showed conversely at the figures reasoning test better results than at the mirror of the intelligence. So it can be concluded that thinking is moulded through education or socialisation in certain directions and that besides language, still further elements at intelligence test play a role which have culture dependent characters namely the direction of the task solution.

Liungman analysed some tasks of the non verbal intelligence tests (Raven matrices and culture free test of cattel) with regard to culture independence. He comes to the result that the logical principals of some tasks of the test for members of different cultures have different meanings and in the sense of the constructor will not be understood⁽⁸⁾. Also we have analysed the standard progressives matrices of the Raven and ascertained that solution method of some the tasks is learned in school and has a school- dependant character. For the solution of these tasks the basic requirement is school education and the illiterates are not familiar with the solution method of these tasks and so they are disadvantage⁽⁹⁾. In addition the tasks of most non- verbal intelligence test have been constructed with geometric materials which is mediated to the large part in schools

there fore the examines with school education understand to evade with the geometric test material better, because they are already familiar with it than the same age illiterates.

Most of the non -verbal intelligence test will be processed further using Latin alphabets or Arabic numbers from examinees. Since in some cultures of the Arabic number system an other number system is used, it is unsuitable ,that the test task are produced exclusively with the Arabic number system or Latin alphabets, because the member of different cultures are differently familiar with it .Since it is not usual in all cultures, to work under dead line pressure, but the time limitation for task solution is not free of criticism. Also the goodness criteria of the classic test theory namely the validity the non -verbal tests is not satisfactory at different cultures⁹. The criticism at the culture independence

of the non -verbal intelligence test negates not only that the nonverbal intelligence test is culturefree or culturefair but indicates the following demands which can contribute to the definition and development of a Culturefair Intelligence Test.

Demands which a Culturefair Intelligence Test should fulfil:

1) Test material:

The test material between cross-cultural and inter cultural groups (such as illiterate and educated male and female,etc).should have relatively equal mass familiarity.

2) Directional independence:

The answer of the task should not depend on a certain direction (e.g.on the right after on the left or on the left after on the right or above after below or conversely).

3) Solution Method:

With the method of task solution should be the cross-cultural or intercultural groups relatively equally familiar, particularly the illiterates and educated groups so that it should not have school-dependent character.

4) Time limit:

The test should not be strictly conducted under time limit.

5) Meaning invariance:

The test contents or the logical principals have no different meaning for cross -cultural groups (e.g., Illitretates and educated: male and female, etc)

6) Goodness Criteria:

The test should suffice the test theoretical demands, i.e., objectivity, validity and reliability.

Objectivity:

The test result should be independent of the influence of the test administration. There is also called specific objectivity. This exists, if a test is in conformity with the Rash-model.

Validity:

A test is valid if it measures which it should measure.

Reliability:

A reliability of the test is, how exactly a test measures. For the determination of the goodness criteria there are different methods, which can not be presented here.

Definition of CIT :

If the above mentioned demands are fulfilled by an intelligence test, it can be called a Culturefair Intelligence Test. Because after

fulfilment of these demands by a test, all of the known training and culture specific elements are eliminated or neutralised. Such a test is not free from culture influence, but free from differently strong influence of different cultures. In other words it stands under equal strong influence of different cultures. It is not constructed on common elements, but on the identical good elements of different cultures and stands relatively similar under requirements or conditions for the members of different cultures. At this test the cross-cultural and the intercultural groups (illiterates and educated) are neither preferred nor disadvantaged. One can mark it therefore in the further sense as culture free.

The generally acknowledged principle of the objectivity bases on the construction after which the observation results must be independent of the observer. Also the

intelligence test in the strict sense impossible to reach. In this agreement what we have achieved so far is that objectivity existent, if intersubjective equality is reached with regards to the same facts. So an intelligence test is also to be marked as culture-independent or culture-free, if it stands under equal strong influence of the different cultures. But because of the precision we prefer the idea of

Culturefair-Intelligence Test.

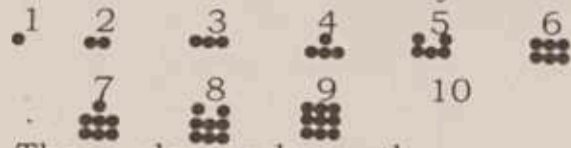
Bases of the (CIT):

The CIT has been developed under consideration of the criticism on the culture-independence of the non-verbal intelligence test. The standard of material selection for the CIT was contrasting culture and natural objects we do understand the objects, which man has created and those objects of nature which man has changed, as Culture objects.

That the culture objects can not be independent from culture therefore came the idea of natural objects in consideration. From nature objects the once which were selected have firm forms, known by a common man and are universal e.g. crescents, stars, parts of the human body, hands, feet, etc.

Crescent and stars were used in the Culturefair Intelligence Test only for technical reasons. The tasks were constructed with the crescents and stars so that, on the one hand, the answer of the tasks are not direction dependent and on the other hand some of the logical principals of traditional intelligence test (like FRT, PMT and Lps) are transferred to them. The degree of difficulty of tasks of Culturefair Intelligence Test is logically determined through the numbers of forms, degree of comparison and number of the logical principals. The tasks are

processed in the Culturefair Intelligence Test with the following score system. Each series go to three and after that points are inserted above the series so that symmetry survives. Ten is marked by a stroke.

The demands, the meaning invariant and the goodness criteria were examined empirically.

Methods:

The CIT was accomplished along with the traditional non-verbal intelligence test (figure reasoning test of Daniel and progressive matrices of raven) in Kunar -Pakhtoonkhwa (Pashtoonkhawa) on 520 persons and analyzed subsequently by the Rash-model and classic test theory

Results:

It showed that the CIT after the classical test theory, and also with regards to conformity by the Rash model are considered superior than the traditional tests. It is covering raw score groups and education groups that the Rash-model conforms and thus is specifically objective while the tradition tests are not conformed by the Rash model. The demand of the meaning invariant is herewith also fulfilled. In addition, the Culturefair Intelligence Test set larger internal consistency reliability than the traditional intelligence tests.

Analyses:

Beside the demands of the meaning invariant the demands of the material are already fulfilled because the material or the figure with which the test is constructed are known to every body and are universal. With these figures in

contrast to the geometric figures, both illiterates as well as educated persons in different cultures are relatively equally familiar. Also the demands of "direction independence" and "solution method" are already fulfilled by the CIT. The task of CIT are not direction dependent and method of the task solution does not require school education.

There with are treated the task by no one of different languages or numerals independent "score system" from which one can assume that the members of the different cultures trust equally in it or they are not familiar with it. The demand of "time limitation" is fulfilled in the CIT. Enough time is made available for the answer of the task. Also the goodness criteria namely objectivity, validity and reliability of the CIT are satisfactory.

How empirical CIT is become ascertain from its specific objectivity

and internal consistency (Reliability) than the traditional intelligence - tests. The validity of the CIT is found logically through the transfer of the logical principals of the traditional intelligence test on the task of the CIT.

Summing up one can say, it fulfils almost all demands which are required by a Culturefair Intelligence Test and is thus a culturefair instrument.

Area of application of the CIT:

In the CIT are all culture specific elements eliminated or neutralised. Therefore it measures predominantly innate general intelligence, which is involved in each performance. This is an important instrument, not in a cross-cultural intelligence research, but in many areas of the daily life, particularly in education and training for the selection of the students for collages and universities. It is important for selection and judgment

of ability of the service personnel different organisation.

The international practical meaning of the intelligence test is widening from day to day since the population contacts have increase furthermore.

Guidelines for the Culturefair Intelligence Test.

Implementation:

The CIT is suitable for singles and groups investigation. Before one utilises this test at other, it is meaningful to employ an experiment on own body. For it the answer sheet should be copied first whose pattern is to be seen at the end of the instructions. In the case of the group research the test administrators explains in the beginning with few words the purpose of the research. He attempt to create an atmosphere of easy receptiveness. After that the test administrator calls the examinees to note their personal data

44

on the answer sheet (the administrator shows thereby with a finger or a pencil on corresponding places). For the illiterates the test administrator enters the personal data themselves in the corresponding categories after he /she has asked the examinees about it. After that the administrator gives the following instruction.

Instruction:

The test administrator explains at hand of the answer sheet and the test tasks and the score system with words. You see here deep points. These have a certain meaning which has to be understood easily. A points count one, two points two and so forth up to nine points which means ofcourse nine. For ten points we have made a stroke. That is more clearly visible and easy to count than the points. A stroke counts as ten and two strokes are twenty points, three

45

stroke is thirty and so forth, five strokes are fifty. A point and a stroke mean therefore 11, two points and a stroke are 12, nine points and a stroke are 19, a point and two stroke means 21, a point and three strokes mean 31, etc .Now pay attention please. At both pages on the right and the left of those sheets which we call answer sheet, you see large points or numbers and in the middle small points or numbers, the large points or number are the numbers of the tasks of the CIT. Please compare, weather they are correct! Under each tasks are five answering rings, above it are small points or numbers, this is answer number of the task which is copied in the middle of the answer sheet. Do you still have any question to this score system?

The test administrator then goes to the example tasks.

46

1st Example:

You see within these rings, stars and crescent which are ordered after certain rules. The test administrator says if you add up within this ring the stars below the crescent and above the crescent, the comes to six stars. The same also counts for other rings. Is it correct? (The test administrator wait so long until the examinees have checked) .So there are six stars and a crescent in each ring. That equal counts also for the empty ring. Now we look at the ring in the lower series from the five possibilities in which six stars and a crescent are found. Therefore the answer no. 4 is right. So we have marked 4 in the answer sheet. I would like to point it to you that there is always only one answer right.

47

2nd Example:

In each ring you see a single star whose position plays no role in it. The common of all rings is important and this is a star. The right answer is no.1. Therefore, the ring in which one star is found is the right one. Please, mark 1 in your answer sheet. Does somebody still have a question.

3rd Example:

Herewith it comes to total number of stars in the total field. In the total field are twice two stars, twice one star but once three stars. These three stars should occur also twice so that the pattern is completed. Now it is easy to find the right answer. It is no .2. Please do not forget to mark the right answer in your sheet.

4th Example:

If you remove in each ring the stars which are located under the

crescent from the stars over the crescent, remains always one. At this task the right answer is no .4. Does somebody still have question?

5th Example:

Herewith all crescent are counted like stars. Besides the number of the crescent in the rings is considered. The right number is than three. In each rings are six figures.

6th Example:

The common in all rings are two stars. Beside the number of the crescent in the rings should be considered too. Has some body found the right answer? The test administrator confirms: Yes, three is the right answer.

7th Example:

The position of the crescent should be herewith considered too. Everything should occur three times.

Has some body found the right answer? The test administrator confirms: yes one is the right answer

8th Example:

If you remove in each ring the stars which are located below the crescent from the stars above the crescent, remain in each ring three. Has somebody found the right answer? The test administrator confirms : Yes four is the right answer. Do you still have questions? If this is not the case then start it please. If you should mark erroneously something wrong so cross it .If you stuck at a task ,do not use too much time on it please, leave the corresponding answer empty and pass over to the next task.

Evaluation:

Each right answer in task rated with a point. The right answer are determined with the help of the key for the right answer. For the counting of the right answer tasks of big researches it is better to use a stencil. At hand is the data collected

in Pashtoonkhwa (Afghanistan) which is converted to Raw Score (RS) Standard Score (SS) and Intelligence Quotient (IQ) in a Norm-tabel. The number of the right solved tasks is called raw score.

The raw score (RS) should be transferred with the help of the Norm-tabel into standard score (SS) and intelligence quotient (IQ) by using the following the following classification of intelligence of Terman after Wechsler¹¹⁾.

For interpretation classification:

IQ area Classification	
Under 70	expressed feeble mindedness
70- 80	Border line cases of the feeble-mindedness
81-90	low intelligence
91-110.	normal or average intelligence
111-120	high intelligence
121-140	very high intelligence
over 140	almost genius, genius

Example:

If some body has solved 32 right tasks so result a Raw Score (RS) of 32. A Raw Score of 32 corresponds in the norm- table to a Standard Score (SS) of 105 and Intelligence Quotient (IQ) of 107.

Let us sum up shortly :

RS = 32
SS = 105

IQ = 107= which after classification corresponds to normal or average intelligence.

Culturefair Intelligence Test (CIT)

Answer Sheet

Test

Culturefair Intelligence Test (CIT)

Answer sheet

Name:
Surname:
Profession:
Age:
Date:

Examples

Culturefair Intelligence Test (CIT)

Answer Sheet

Test

Key for the correct answer

Examp les	Correc t answer
1	4
2	1
3	2
4	4
5	3
6	3
7	1
8	4

Culturefair Intelligence Test (CIT)

Norm table

RS	SS	IQ
1	66	49
2	67	51
3	68	53
4	70	55
5	71	56
6	72	58
7	73	60
8	75	62
9	76	64
10	77	66
11	78	68
12	80	70
13	81	71
14	82	73
15	83	75
16	85	77
17	86	79
18	87	81
19	88	83
20	90	85
21	91	86
22	92	88
23	93	90
24	95	92
25	96	94

Key for Correct Answer

Test tasks	Correct Answer	Test Tasks	Correct Answer
1	4	26	1
2	3	27	4
3	2	28	1
4	4	29	3
5	1	30	3
6	1	31	2
7	5	32	2
8	4	33	5
9	1	34	3
10	4	35	5
11	1	36	5
12	4	37	3
13	2	38	1
14	5	39	3
15	3	40	4
16	5	41	4
17	4	42	4
18	3	43	1
19	4	44	4
20	4	45	5
21	1	46	3
22	4	47	5
23	3	48	2
24	5	49	5
25	5	50	3

RS	SS	IQ
26	97	96
27	98	98
28	100	100
29	101	101
30	102	103
31	103	105
32	105	107
33	106	109
34	107	111
35	108	113
36	110	115
37	111	116
38	112	118
39	113	120
40	115	122
41	116	124
42	117	126
43	118	128
44	120	130
45	121	131
46	122	133
47	123	135
48	125	137
49	126	139
50	127	141

RS = Raw Score or the number of the correct answer of the task.

SS = Standard Score .

IQ = Intelligence Quotient.

Kulturfairen Intelligenz-Test (KIT)

<u>Inhaltsverzeichnis</u>	<u>Seite</u>
Vorwort	62
Einleitung	63
Entstehung des Begriffs Kulturfairer Intelligenz Test	63
Kritik an der Kulturfreiheit der Sprachfreien Intelligenz - Test	64
Forderungen, die ein Kulturfairer Intelligenz Test erfüllen soll	68
Definition der Kulturfairen Intelligenz Test (KIT)	70
Grundlagen der Kulturfairen Intelligenz (KIT)	71
Methode	73
Ergebnisse	73
Analyse	74
Anwendungsgebiete der KIT	76
Durchführung	78
Instruktion	78
Auswertung	83
Klassifikation	84
Antwortbogen	85
Norm Tabelle	88
Kulturfairer Intelligenz Test	89
Examples/Übungsaufgabe	90
Literatur Verzeichnis.....	

Vorwort

Intelligenz spielt in dem menschlichen Leben eine wichtige Rolle. Seit langem versuchen psychologen einen kulturfreien oder kulturfairen Intelligenz Test zu entwickeln. Einige psychologen nannten den sprachfreien Intelligenz - Test als kulturfrei. Jedoch ergab sich, daß dieser sprachfreie Intelligenz Test noch mehr Kulturabhängig ist als ein verbaler Intelligenz - Test. Diplom - psychologe, Dr. Kabir Stori, der in Pashtunkhwa in literarischen Kreisen auch als patriotischer Dichter bekannt, ist, entwickelte ein kulturfairen Intelligenz - Test. Bei diesem test sind alle kulturspezifischen Faktoren eliminiert oder neutralisiert, deshalb ist er als kulturfair bezeichnet worden. Dieser Test ist nicht frei von kulturellen Einflüssen, aber frei von unterschiedlichen Einflüssen der verschiedenen kulturen. Der kulturfairer Intelligenz - Test (KIT) von Dr. Stori ist zur erfassung der angeborenen Intelligenz ein wertvolles Instrument, das international angewandt werden kann. Wir sind sicher, das kulturfair Intelligenz - Test für die viele Bereiche des alltäglichen Lebens vorallem im Bereich der Erziehung und interkulturelle Forschungen ein wichtiges Instrument und alle Völker der Welt nützlich ist.

Layeq Zada Layaq
Vorsitzender
Haus der Wissenschaft von
Pashtunkhwa, Peshawar
February - 2004

62

Einleitung

Der Kulturfaire Intelligenz Test hat nicht nur wissenschaftlich theoretische Bedeutung, sondern verdient auch ein großes praktisches Interesse, insbesondere bei Vielvölkerstaaten.

Entstehung des Begriffs Kulturfreier Intelligenz - Test:

Mit der Frage kulturfairer bzw. kulturfreier Intelligenz- Tests befasste man sich schon kurz vor dem ersten Weltkrieg in den Vereinigten Staaten Von Amerika bei der Auslese der Wehrpflichtigen wegen deren heterogener Merkmale, wie z. B. nationaler Herkunft, Sprache und Schulausbildung. So wurde eine sprachfreie Version des " Army Alpha-Test" unter dem Motto ' Chancengleichheit für alle' entwickelt, der unter dem Namen " Army-Beta- Test" bekannt wurde¹ Er fand erstmals während des 1. Weltkrieges Verwendung. Seitdem wurden eine groß Anzahl sprachfreier Intelligenz-Tests entwickelt. Mit der Zeit verstärkte sich die Meinung, dass diese sprachfreien Intelligenz Tests kulturunabhängig seien.

63

So nannte z.B. Cattell seinen Intelligenz-Test infolge der Sprachfreiheit "Cultur Free Intelligence Test"². Allerdings nahm auch die Kritik an der kulturunabhängigkeit der Sprachfreien Intelligenz-Tests zu, die im folgenden kurz dargestellt wird.

Kritik an der Kulturfreiheit der Sprachfreien Intelligenz-Tests:

Merz stellte fest, dass bei den sprachfreien Intelligenz-Test die Sprache eine Rolle spielt und die sprachfreien Intelligenz-Tests eine besondere Beziehung zur Sprache haben. Er schreibt, dass die Leistung bei einem nicht-verbalen Intelligenz-Test erheblich gesteigert werden kann, wenn man die Probanden auffordert, alles, was sie sehen und denken, laut auszusprechen bzw. zu verbalisieren. Dagegen hat die Verbalisierung bei verbalen Intelligenz-Test gar keinen Einfluß. Diese Tatsache wird dahingehend interpretiert, "dass gerade bei solchen anscheinend sprachfreien Tests die Sprache und damit die kulturelle Umwelt doch einen erheblichen Einfluß hat. Die Kennzeichnung solche Tests als 'kulturfair' wird damit zweifelhaft"³

64

Drenth und van der Lier schreiben: "A great many non verbal tasks are just as dependent on cultural factors as verbal tasks are."⁴ Ebenso stellt sich in neuerer Zeit heraus und das immer deutlicher, daß sprachfreie Tests, Sogar eher kulturellen Einflüssen unterliegen als sprachliche Tests⁵.

In unserer Untersuchung, die wir in Paschtunhwa (Afghanistan) und Deutschland durchgeführt haben, wurde festgestellt, dass außer der Sprache andere Faktoren in den traditionellen Intelligenz-Tests eine Rolle spielen, die kulturgebundenen Charakter haben⁶.

Vor der Untersuchung wurde der Figure Reasoning-Test von Daniel spiegelbildlich von links nach rechts entsprechend der Paschtun Schreibweise umgestellt. Diesen umgestellten Figure Reasoning-Test nannten wir "Spiegel der Intelligenz". Die Paschtunen zeigten bei der Untersuchung im "Spiegel der Intelligenz", der ihren Schreib- und Denkgewohnheiten entsprach, bessere Ergebnisse als beim Figure Reasoning Test⁷.

Daraus kann gefolgert werden, dass das Denken durch Erziehung bzw. Sozialisation in bestimmte Richtungen geprägt wird, und

65

dass außer der Sprache noch weitere Faktoren bei Intelligenz-Tests eine Rolle spielen, die kulturgebundenen Charakter haben, nämlich die Richtung der Aufgabenlösung.

Liungman analysierte einige Aufgaben von sprachfreien Intelligenztests (Raven Matrices und Culture free-Test von Cattell) hinsichtlich der Kulturunabhängigkeit. Er kommt zu dem Ergebnis, dass die logischen Prinzipien einiger Aufgaben der Tests für Angehörige verschiedener Kulturen unterschiedliche Bedeutung haben und im Sinne des Konstrukteurs nicht verstanden werden⁸. Auch wir haben die Aufgaben der Standard Progressive Matrices von Raven analysiert und stellten fest, dass die Lösungsmethode einiger Aufgaben in der Schule gelernt wird und schulgebundenen Charakter hat. D.h für die Lösung dieser Aufgaben ist die Schulausbildung Voraussetzung. Analphabeten sind mit der Lösungsmethode der Aufgaben nicht vertraut und benachteiligt⁹. Darüber hinaus sind die Aufgaben der meisten sprachfreien Intelligenz-Tests mit geometrischem Material konstruiert worden, das zum großen Teil in den Schulen vermittelt wird und somit die Probanden (Pbn) mit

66

Schulausbildung mit dem geometrischen Testmaterial besser umzugehen verstehen, weil sie bereits damit vertraut sind, nicht also die gleichaltrigen Analphabeten.

Des Weiteren werden bei den meisten sprachfreien Intelligenz-Tests die Aufgaben anhand von Buchstaben oder arabischen Zahlen von den Probanden bearbeitet. Da in einigen Kulturen statt des arabischen Zahlensystems ein anderes Zahlensystem benutzt wird, ist es unangemessen, dass die Testaufgaben ausschließlich mit dem arabischen Zahlensystem bzw. dem lateinischen Alphabet bearbeitet werden, weil die Angehörigen verschiedener Kulturen damit unterschiedlich vertraut sind. Da es nicht in allen Kulturen üblich ist, (schnell) unter Zeitdruck zu arbeiten, ist die Zeiteinschränkung für die Aufgabenlösung nicht ohne Kritik. Auch die Gütekriterien der klassischen Testtheorie, nämlich die Gültigkeit der sprachfreien Intelligenz-Test sind bei verschiedenen Kulturen nicht zufriedenstellend¹⁰.

Die Kritik an der Kulturunabhängigkeit der Sprachfreien Intelligenz-Test negiert nicht nur dass der Sprachfreie Intelligenz-Test "kulturfrei" oder "kulturfair" sei, sondern zeigt folgende Forderungen auf, die zur

67

Definition und Entwicklung eines kulturfairen Intelligenz-Tests beitragen können

Forderungen, die ein Kulturfairer Intelligenz-Test erfüllen soll

1) Testmaterial:

Mit dem Testmaterial sollen die inter- und intrakulturellen Gruppen (wie z. B. Analphabeten und Ausgebildete, männlich und weiblich usw.) in relative gleichem Maße vertraut sein.

2) Richtungsunabhängigkeit:

Die Beantwortung der Aufgaben soll nicht von einer bestimmten Richtung abhängig sein (z. B. von rechts nach links oder von links nach rechts von oben nach unten oder umgekehrt).

3) Lösungsmethode:

Mit der Methode der Aufgabenlösung sollen die inter- und intrakulturellen Gruppen in relative gleichem Maße vertraut sein, insbesondere die Analphabeten. D.h. Sie soll nicht schulgebundenen Charakter haben

4) Zeiteinschränkung:

68

Der Test soll nicht unter strenger Zeiteinschränkung durchgeführt werden.

5) Bedeutungsinvarianz:

Der Testinhalt bzw. Die logischen Prinzipien der Aufgaben sollen für inter- und intrakulturelle Gruppen (wie z. B. Analphabeten und Ausgebildete, männlich und weiblich usw.) keine unterschiedliche Bedeutung haben.

6) Gütekriterien:

Der Test soll den testtheoretischen Anforderungen, d.h. Objektivität, Gültigkeit und Zuverlässigkeit genügen.

Objektivität: Bedeutet, Unabhängigkeit der Testergebnisse von dem Einfluß durch den Versuchsleiter. Es gibt auch spezifische Objektivität.

Dies liegt dann vor, wenn ein Test dem Rasch-Modell konform ist.

Gültigkeit: bei Gültigkeit geht es um die Frage, ob der Test das misst, was er messen soll.

Zuverlässigkeit: Bei Zuverlässigkeit geht es um die Frage, wie genau ein Test misst.

Zur Bestimmung der Gütekriterien gibt es verschiedene Methoden, die hier nicht dargestellt werden können.

Definition der Kulturfairen Intelligenz-Test:

Sind die obengenannten Forderungen bei einem Intelligenz-Test erfüllt, so läßt sich dieser als kulturfair bezeichnen, denn durch Erfüllung dieser Forderungen werden bei dem Test alle bisher bekannten ausbildungs- und kulturspezifischen Faktoren eliminiert oder neutralisiert. Ein solcher Test ist zwar nicht frei von kulturellen Einflüssen, aber frei von unterschiedlich starken Einflüssen. Verschiedener Kulturen. Mit anderen Worten steht er unter gleich starken Einflüssen der verschiedenen Kulturen. Er ist nicht auf gemeinsamen, aber auf dem identischen Gut der einzelnen Kulturen aufgebaut und stellt relative ähnliche Voraussetzungen bzw. Bedingungen für die Angehörigen der einzelnen Kulturen her. Bei diesem Test werden die interkulturellen und intrakulturellen Gruppen (Analphabeten und Ausgebildete) weder bevorzugt noch benachteiligt,

70

Man kann ihn deshalb im weiteren Sinne als "kulturfrei" bezeichnen. Dieser Konstruktion liegt das allgemein anerkannte Prinzip der Objektivität zugrunde, nach dem der Beobachtungsbefund unabhängig vom Beobachter sein muß. Auch Objektivität ist wie der Begriff "Kulturfreier" Intelligenz-Test, im strengen Sinne unmöglich zu erreichen. Hierüber wurde insoweit Einigung erzielt, dass Objektivität vorliegt, wenn intersubjektive Gleichheit hinsichtlich desselben Sachverhalts erreicht ist. So ist ein Intelligenz-Test auch dann als "kulturunabhängig" oder "kulturfrei" zu bezeichnen, wenn dieser unter gleich starken Einflüssen der verschiedenen Kulturen steht. Aber wir bevorzugen wegen der Genauigkeit den Begriff Kulturfairer-Intelligenz-Test.

Grundlagen des Kulturfairen Intelligenz-Test (KIT):

Der Kulturfaire Intelligenz - Test ist unter Berücksichtigung der Kritik der Kulturabhängigkeit der sprachfreien Intelligenz- Tests entwickelt worden.

Bei der Materialauswahl des Kulturfairen Intelligenz-Test (KIT) war der Gegensatz von Kultur und Natur maßgebend.

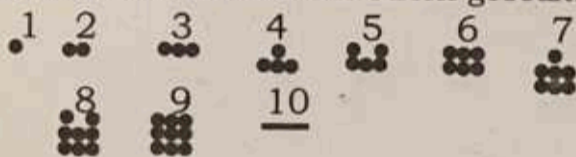
Dabei soll alles das, was durch Menschen geschaffen worden ist, und derjenige Teil der Natur, der durch Menschen verändert worden ist unter Kultur verstanden werden. Da die Kulturgegenstände nicht unabhängig von der Kultur sein konnten, kamen die Naturgegenstände in Betracht.

Aus Naturgegenständen wurden diejenigen ausgewählt, die feste Formen haben, jedem Menschen bekannt und universal sind, wie zum Beispiel Halbmonde, Sterne, Teile des Menschlichen Körpers, Hände Füße usw. Aus technischen Gründen wurden bei dem Kulturfairen-Intelligenz Test nur Halbmonde und Sterne verwendet.

Mit den Halbmonden und Sternen wurden die Aufgaben so konstruiert, dass einerseits die Beantwortung der Aufgaben nicht richtungsabhängig und andererseits einige der logischen Prinzipien von traditionellen Intelligenz-Tests (wie FRT, PMT und Lps) auf sie zu übertragen sind. Der Schwierigkeitsgrad der Aufgaben des K-I-T ist logisch durch die Anzahl der Formen, Anzahl der Vergleiche und Anzahl der logischen Prinzipien bestimmt.

72

Bei dem Kulturfairen Intelligenz-Test werden die Aufgaben mit folgendem Punktzahlensystem bearbeitet. Jede Reihe geht bis drei und die Punkte der unvollständigen Reihe werden so eingesetzt, dass die Symmetrie erhalten bleibt. Bei zehn wird ein Strich gesetzt.

Die Forderungen der Bedeutungsinvarianz und der Gütekriterien wurden empirisch überprüft.

Methode.: Der Kulturfaire Intelligenz Test (KIT) wurde zusammen mit traditionellen Intelligenz-Tests (Figur-Reasoning Test von Daniels und Progressive Matrices von Raven) in Kunar/Pashtoonkhwa an 520 Personen durchgeführt und anschließend nach dem Rasch-Modell und klassischer Testtheorie analysiert.

Ergebnisse:

ES zeigte sich, dass der kulturfaire Intelligenz-Test (KIT) sowohl nach der klassischen Testtheorie als auch nach der Analyse hinsichtlich der Konformität mit

73

dem Rasch-Modell den traditionellen Tests überlegen ist. Er ist in Bezug auf Rohwertgruppen und Ausbildungsgruppen dem Rasch-Modell konform und somit spezifisch objektiv, während die traditionellen Tests nicht dem Rasch-Modell konform waren. Damit ist die Forderung "Bedeutungsinvarianz" auch als erfüllt anzusehen. Darüber hinaus besitzt der "Kulturfaire Intelligenz-Test" (K-I-T) größere innere Konsistenz (Reliabilität) als die traditionellen Intelligenz-Tests.

Analyse:

Bei dem K-I-T ist außer der Forderung der Bedeutungsinvarianz die Forderung des Materials bereits erfüllt, weil das Material bzw. Die Figuren, mit denen der Test konstruiert ist, jedem Menschen bekannt und universal sind.

Mit diesen Figuren sind im Gegensatz zu geometrischen Figuren sowohl Analphabeten als auch ausgebildete Menschen in unterschiedlichen Kulturen relativ gleich gut vertraut. Auch die Forderungen "Richtungsunabhängigkeit" und "Lösungsmethode" sind beim K-I-T bereits erfüllt, da die Aufgaben des K-I-T nicht richtungsgebunden sind und die

74

Methode der Aufgabenlösung keine Schulausbildung voraussetzt.

Dabei werden die Aufgaben mit einem vom verschiedenen Sprachen oder Ziffern unabhängigen "Punktzahlensystem" bearbeitet, von dem man annehmen kann, dass die Angehörigen verschiedener Kulturen in gleichem Maße damit vertraut bzw. Nicht vertraut sind. Die Forderung "Zeiteinschränkung" ist beim K-I-T ebenfalls als erfüllt anzusehen, da ausreichend Zeit zur Beantwortung der Aufgaben zur Verfügung gestellt wird, so dass die meisten Probanden genügend Aufgaben beantworten. Auch die Gütekriterien, nämlich Objektivität, Gültigkeit und Zuverlässigkeit des K-I-T sind zufriedenstellend. Der K-I-T ist wie empirisch festgestellt wurde spezifisch objektiv und zeigt höhere innere Konsistenz (Reliabilität) als traditionelle Intelligenz-Tests. Die Gültigkeit des K-I-T ist logisch durch die Übertragungen der logischen Prinzipien der traditionellen Intelligenz Test auf die Aufgaben des K-I-T begründet. Zusammenfassend kann man sagen, daß er fast alle Forderungen, die an einen Kulturfairen Intelligenz-Test gestellt sind,

75

erfüllt und somit ein Kulturfaires Instrument ist.

Anwendungsgebiete der K-I-T:

Da bei der K-I-T alle kulturspezifischen Faktoren eliminiert bzw. Neutralisiert sind, misst er überwiegend angeborene allgemeine Intelligenz, die bei jeder Leistung beteiligt ist. Dies ist ein wichtiges Instrument nicht nur bei interkultureller Intelligenzforschung, sondern in vielen Gebieten des Lebens. Er ist vor allem in dem Bereich der Ausbildung und Erziehung für die Auswahl der Schüler für weiterführende Schulen und Universitäten geeignet. Ebenso ist er bei der Auslese und Eignung des Personals für bestimmte Aufgaben in Betrieben und Organisationen anwendbar. Die internationale praktische Bedeutung des kulturfairer Intelligenz-Tests wird von Tag zu Tag größer, da die Bevölkerungskontakte zugenommen haben und weiterhin zunehmen werden.

**Handanweisung für die
Anwendung
des
Kulturfairer Intelligenz - Test.**

Durchführung:

Der Kulturfairer Intelligenz-Test (K-I-T) ist für Einzel- und Gruppen-Untersuchungen geeignet. Bevor man diesen Test bei anderen anwendet, ist es sinnvoll, einen Selbstversuch anzustellen. Dafür soll zuerst der Antwortbogen kopiert werden, dessen Muster am Ende der Handanweisung zu sehen ist.

Im Falle einer Gruppenuntersuchung erklärt der Versuchsleiter am Anfang mit wenigen Worten den Zweck der Untersuchung. Dabei bemüht er sich, eine Atmosphäre lockerer Aufnahmebereitschaft zu schaffen. Dann fordert der Versuchsleiter die Probanden auf, ihre Personalien und das Datum auf dem Antwortbogen zu notieren (er zeigt dabei mit dem Finger oder Bleistift auf die entsprechenden Stellen.) Für die Analphabeten trägt der Versuchsleiter die Personalien selbst in den entsprechenden Rubriken ein, nachdem er die Versuchspersonen danach gefragt hat. Danach gibt der Versuchsleiter folgende Instruktion.

Instruktion:

Der Versuchsleiter erklärt an Hand des Antwortbogens und der Testaufgaben das

Punktzahlensystem mit den Worten "Sie sehen hier lauter Punkte. Diese haben eine bestimmte Bedeutung, die leicht zu verstehen ist.

Ein Punkt zählt eins, zwei Punkte zwei und so weiter bis zu neun Punkten, die selbstverständlich neun bedeuten. Für zehn Punkte haben wir einen Strich gemacht. Das ist übersichtlicher und leichter zu zählen als Punkte. Ein Strich gilt als zehn und zwei Striche sind zwanzig Punkte, drei Striche sind dreißig und so weiter, fünf Striche sind fünfzig. Ein Punkt und ein Strich bedeuten also 11, zwei Punkte und ein Strich sind 12, neun Punkte und ein Strich sind 19, ein Punkt und zwei Striche bedeuten 21, ein Punkt und drei Striche sind 31 usw. Nun passen Sie bitte gut auf. An beiden Seiten rechts und links dieses Blattes, das wir Antwortbogen nennen, sehen Sie große Punkte bzw. Zahlen und in der Mitte kleine Punkte bzw. Zahlen. Die großen Punkte bzw. Zahlen sind die Nr. der Aufgaben des K-I-T. Bitte vergleichen Sie, ob ist stimmt! Unter jeder Aufgaben sind fünf Antwortringe, darüber sind die kleinen Punkte bzw. Zahlen. Dies ist die Antwortnummer der Aufgabe, die in der Mitte Ihres Antwortbogen abgebildet ist.

79

Haben Sie noch irgendwelche Fragen zu diesem Punktzahlen-System?

Dann geht der Versuchsleiter zu dem Beispiel über.

1. Beispiel:

Sie sehen innerhalb dieser Ringe Sterne und Halbmonde, die nach bestimmten Regeln angeordnet sind. Sie sollen diese Regel herausfinden. Der Versuchsleiter sagt: "Wenn Sie innerhalb dieses Ringes die Sterne unter den Halbmonden und die darrüberstehenden Sterne zusammenzählen, ergeben sich sechs Sterne. Dasselbe gilt auch für andere Ringe. Stimmt?". (Der Versuchsleiter wartet so lange, bis die Probanden nachgezählt haben.) In jedem Ring sind also sechs Sterne und ein Halbmond. Das gleiche gilt auch für den leeren Ring. Nun suchen wir in der unteren Reihe aus den fünf Möglichkeiten den Ring, in den sich sechs Sterne und ein Halbmond befinden. Die Antwort Nr. 4 ist also richtig. Wir haben deshalb im Antwortblatt die "vier" angestrichen. Ich möchte Sie noch darauf hiweisen, dass es immer nur eine richtige Antwort gibt.

80

2. Beispiel:

In jedem Ring sehen Sie einen alleinstehenden Stern, dessen Stellung dabei keine Rolle spielt. Es geht um das Gemeinsame aller Ringe und dies ist ein Stern. Die richtige Antwort ist die Nummer 1, also der Ring, in dem sich ein Stern befindet. Bitte, streichen Sie die "eins" in Ihrem Antwortblatt an. Hat jemand noch eine Frage?

3. Beispiel:

Hierbei kommt es auf die gleiche Anzahl von Sternen im Gesamtfeld an. Gehen wir das doch einmal im einzelnen durch. Im Gesamtfeld sind zweimal zwei Sterne. Zweimal ein Stern, aber einmal drei Sterne. Diese drei Sterne jedoch auch zweimal vorkommen, damit das Muster ergänzt wird. Nun ist es leicht, die richtige Antwort zu finden. Es ist die Nummer 2. Bitte, vergessen Sie nicht, die richtige Antwort in Ihrem Antwortblatt anzustreichen.

4. Beispiel:

wenn Sie in jedem Ring von den Sternen, die über den Halbmonden stehen, die darunter befindlichen Sterne abziehen, bleibt immer eins übrig. Bei dieser Aufgabe ist die richtige Antwort die Nummer 4. Hat jemand noch Fragen?

81

5. Beispiel:

Hierbei werden alle Halbmonde wie Sterne gezählt, die Anzahl der Halbmonde in den Ringen soll außerdem berücksichtigt werden. Die richtige Antwort ist die "drei" In jedem Ring sind sechs Figuren.

6. Beispiel:

Das Gemeinsame in allen Ringen sind zwei Sterne. Mitberücksichtigt wird die Anzahl der Halbmonde in den Ringen. Hat jemand die richtige Antwort gefunden? Der Versuchsleiter bestätigt: ja, die "drei" ist richtig.

7. Beispiel:

Hierbei wird die Lage der Halbmonde mitberücksichtigt. Alles soll dreimal vorkommen. Hat jemand die richtige Antwort gefunden? Der Versuchsleiter bestätigt: ja, die eins ist richtig.

8. Beispiel:

Wenn Sie in jedem Ring von den Sternen, die über Halbmonden stehen, die darunter befindlichen Sterne abziehen, bleiben in jedem Ring drei übrig. Hat jemand die richtige Antwort gefunden? Der Versuchsleiter bestätigt: ja, die "vier" ist richtig. Haben sie noch Fragen? Wenn dies

82

nicht der Fall ist, fangen Sie bitte an. Sollten Sie irrtümlich etwas falsch anstreichen, so kreuzen Sie es aus. Wenn Sie bei einer Aufgabe stecken bleiben, verwenden Sie bitte nicht zu viel Zeit darauf. Lassen Sie die entsprechende Antwort leer und gehen Sie zur nächsten Aufgabe über.

Auswertung

Jede richtig beantwortete Aufgabe wird mit einem Punkt bewertet. Die richtigen Antworten werden mit Hilfe der Schlüssel für die richtigen Antworten ermittelt. Zur Auszählung der richtig beantworteten Aufgaben wird am besten eine Schablone benutzt. An Hand der erhobenen Daten in Peschtunchwa (Afghanistan) wurden die Standardwerte (SW) und IQ Werte für Erwachsene berechnet und in einer Norm-Tabelle zusammengestellt.

Die Anzahl der richtig gelösten, Aufgaben, d.h. der Rohwert (RW) wird mit Hilfe der Norm-Tabelle in Standardwert (SW) und Intelligenz Quotient (IQ) übertragen und anhand von folgender Klassifikation der Intelligenz von Terman nach Wechsler¹¹ interpretiert.

Klassifikation

IQ Bereich	Klassifikation
Unter 70	ausgesprochener Schwachsinn
70 - 80	Grenzfälle des Schwachsinn
81 - 90	Schwache Intelligenz
91 - 110	Normale oder durchschnittliche Intelligenz
111 - 120	Hohe Intelligenz
121 - 140	Sehr hohe Intelligenz
Über 140	Genial oder fast genial

Beispiel: Wenn jemand 32 Aufgaben richtig gelöst hat, so ergibt sich ein Rohwert (RW) von 32.

Ein Rohwert von 32 entspricht in der Norm-Tabelle einem Standardwert (SW) von 105 und Intelligenz-Quotienten (IQ) von 107

Fassen wir kurz zusammen:

RW = 32

SW = 105

IQ = 107 = Entspricht nach der Klassifikation normale oder durchschnittliche Intelligenz.

Kulturfairer Intelligenz-Test (KIT) Antwortbogen

Vorname:
Name:
Beruf:
Alter (in Jahren):
Datum:

Beispiele

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

Test

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
31	31	31	31	31	31	31	31	31	31
32	32	32	32	32	32	32	32	32	32

Kulturfairer Intelligenz-Test (KIT) Antwortbogen

Test

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
31	31	31	31	31	31	31	31	31	31
32	32	32	32	32	32	32	32	32	32

Kulturfairer Intelligenz- Test (KIT)

Beispiele	Richtige Antworten
1	4
2	1
3	2
4	4
5	3
6	3
7	1
8	4

Test- Aufgaben	Richtige Antworten	Test Aufgabe	Richtige Antworten
1	4	26	1
2	3	27	4
3	2	28	1
4	4	29	3
5	1	30	3
6	1	31	2
7	5	32	2
8	4	33	5
9	1	34	3
10	4	35	5
11	1	36	5
12	4	37	3
13	2	38	1
14	5	39	3
15	3	40	4
16	5	41	4
17	4	42	4
18	3	43	1
19	4	44	4
20	2	45	5
21	1	46	3
22	4	47	5
23	3	48	2
24	5	49	5
25	5	50	3

د هونښتيا رتيا كلتوري بي پلوه تله

Da Hukhyartia Kulturi be Palawa Tala
Culturefair Intelligence Test (CIT)
Kulturfairen Intelligenz Test (KIT)

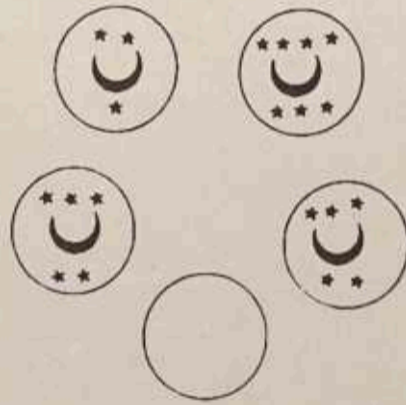
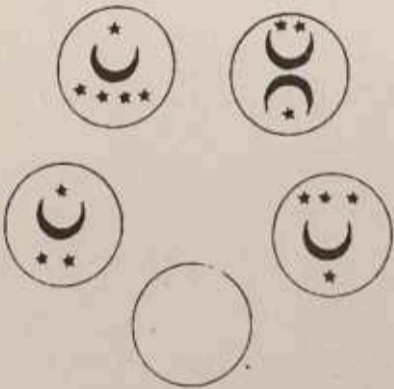
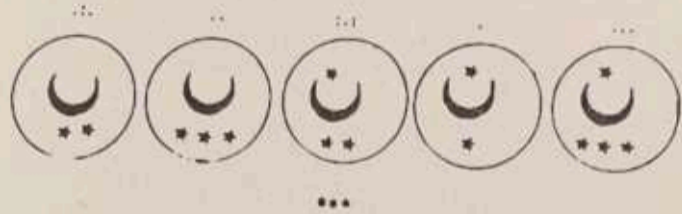
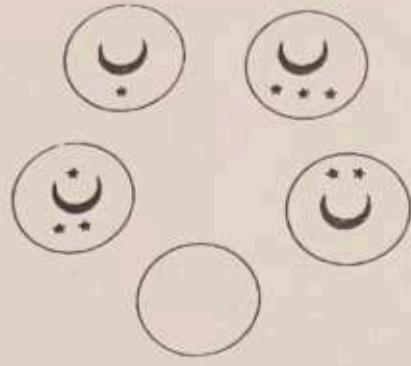
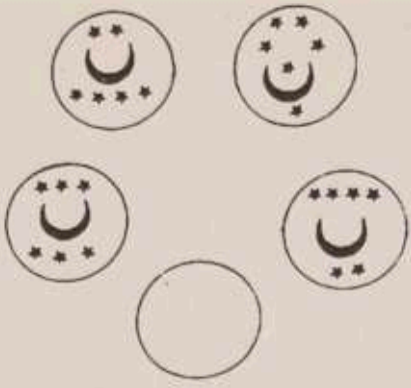
Kulturfairer Intelligenz-Test (KIT) Norm - Table

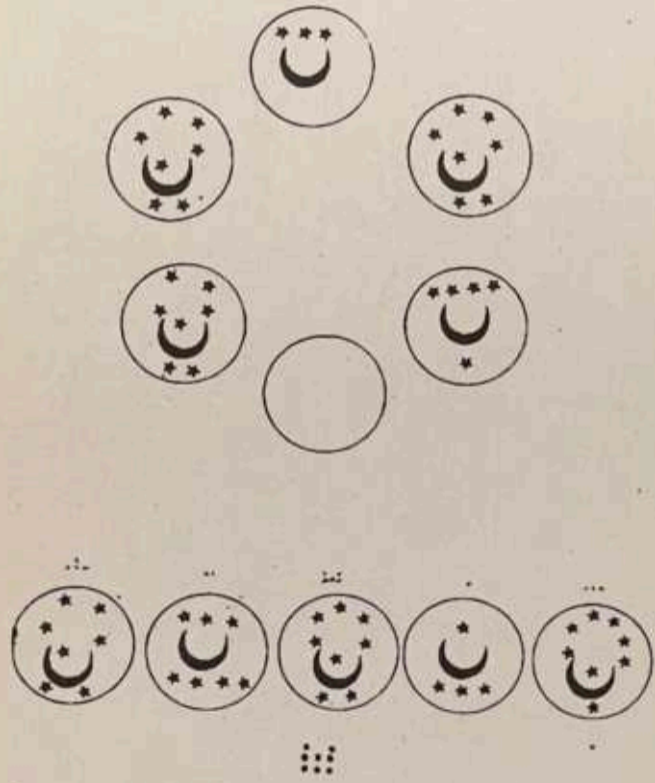
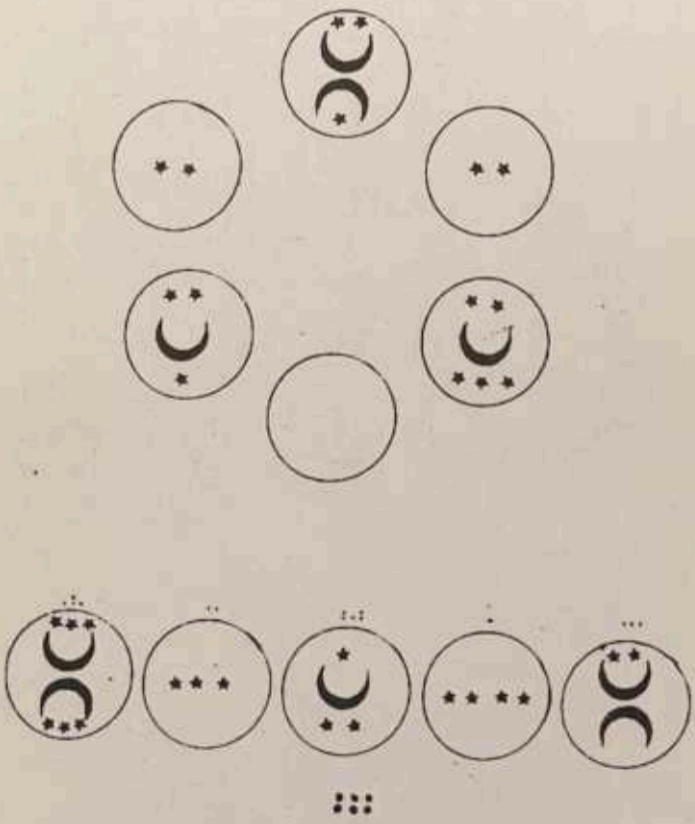
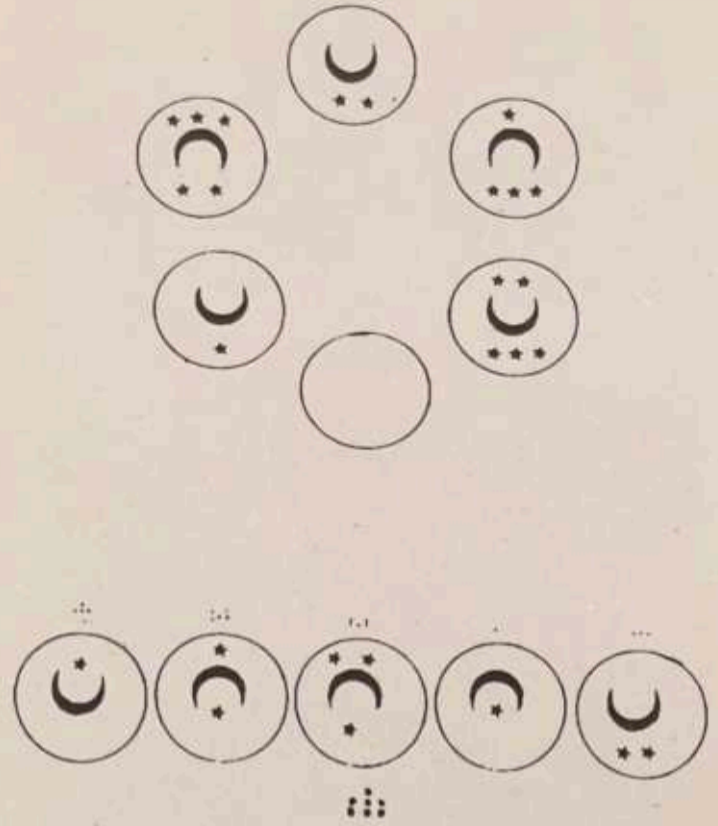
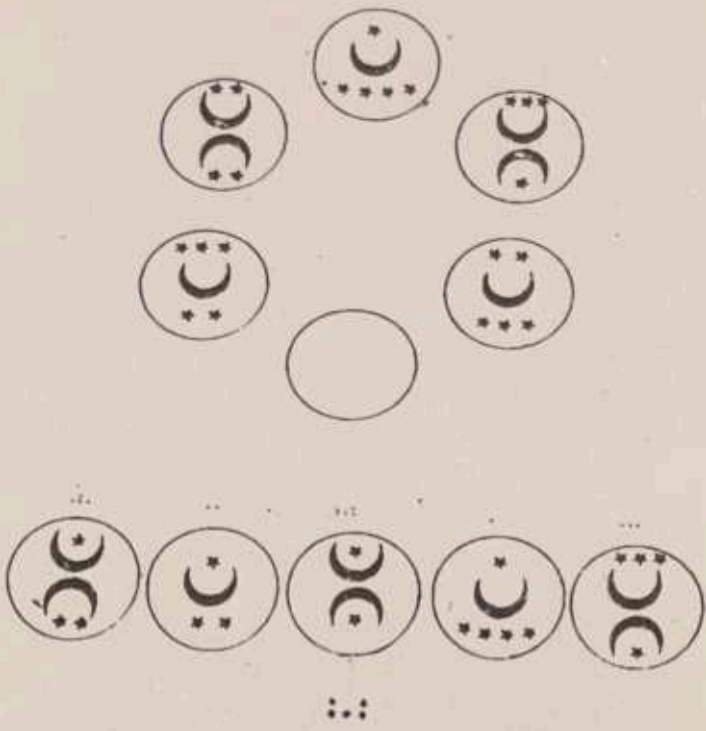
RW	SW	IQ	RW	SW	IQ
1	66	49	26	97	96
2	67	51	27	98	98
3	68	53	28	100	100
4	70	55	29	101	101
5	71	56	30	102	105
6	72	58	31	103	105
7	73	60	32	105	107
8	75	62	33	106	109
9	76	64	34	107	111
10	77	66	35	108	113
11	78	68	36	110	115
12	80	70	37	111	116
13	81	71	38	112	118
14	82	73	39	113	120
15	83	75	40	115	122
16	85	77	41	116	124
17	86	79	42	117	126
18	87	81	43	118	128
19	88	83	44	120	130
20	90	85	45	121	131
21	91	86	46	122	133
22	92	88	47	123	135
23	93	90	48	125	137
24	95	92	49	126	139
25	96	94	50	127	141

RW = Anzahl der richtig gelösten Aufgaben
SW = Standardwerte
IQ = Intelligenz Quotienten

بېلگې

Examples
Übungsaufgaben

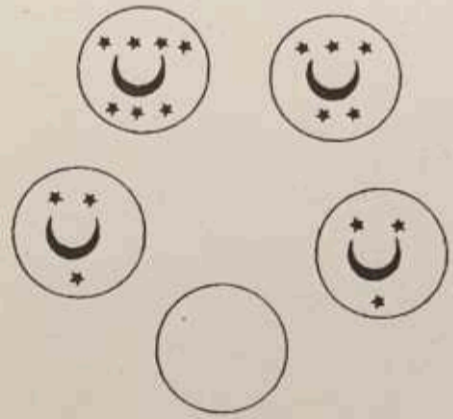
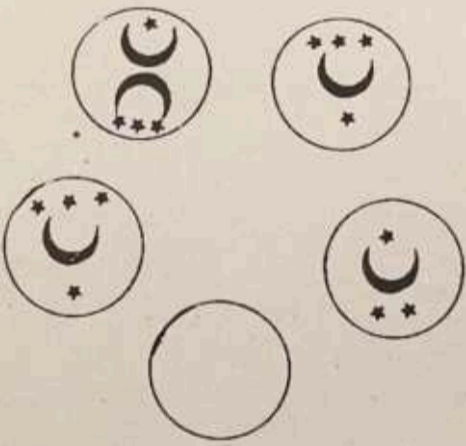
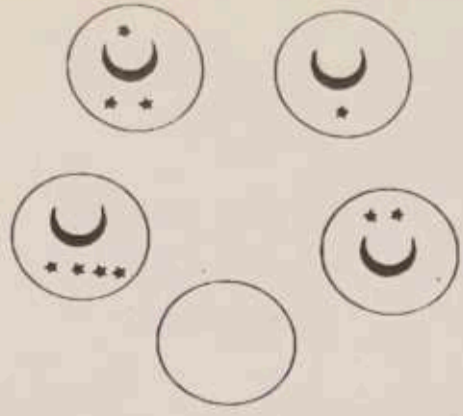
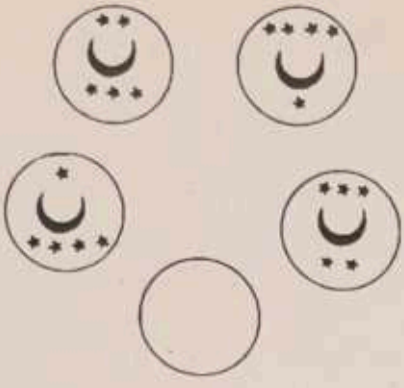

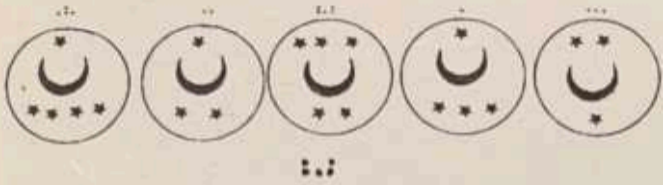
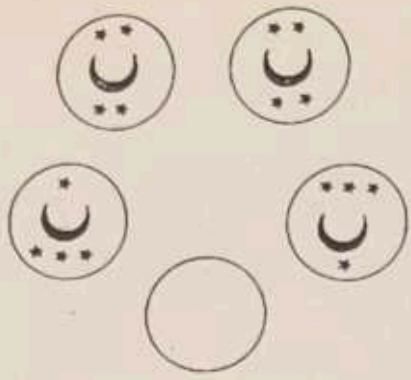

تله

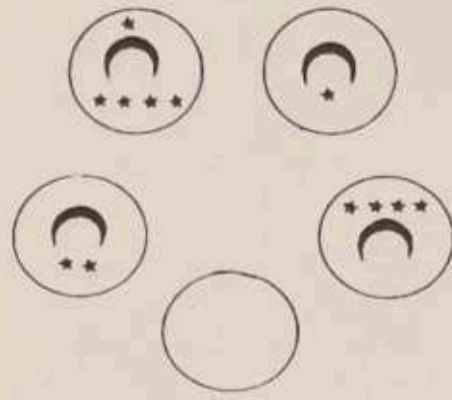
Test

Testaufgaben

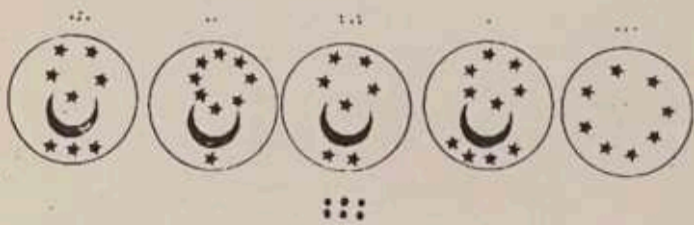
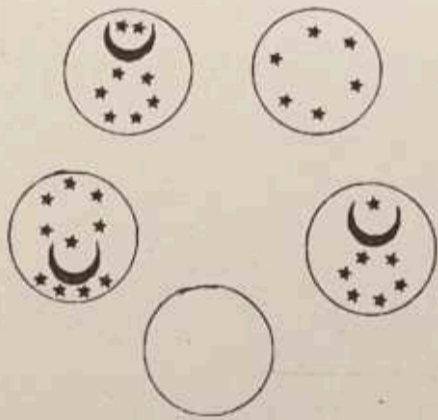

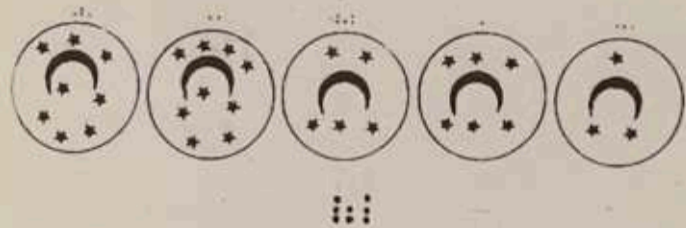
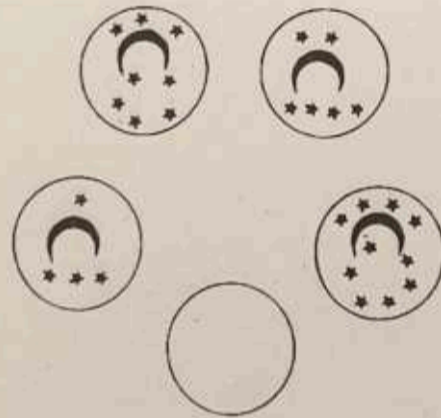
104

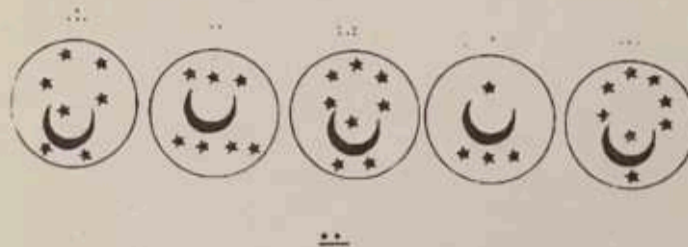
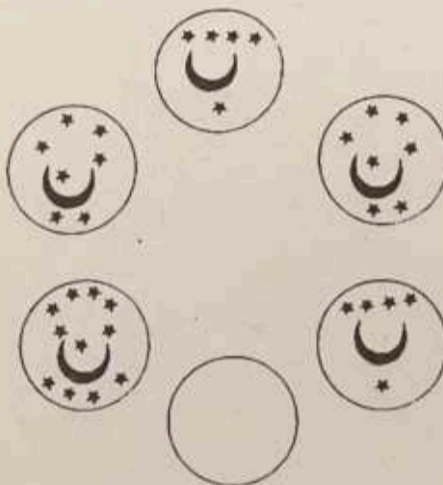
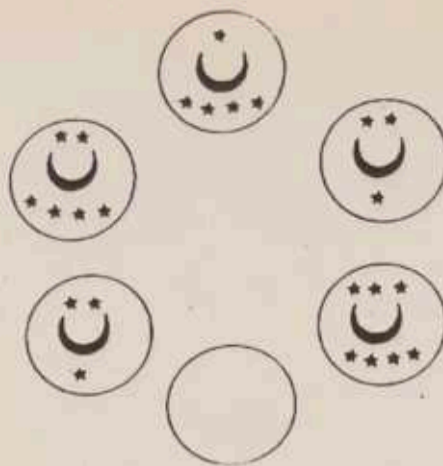
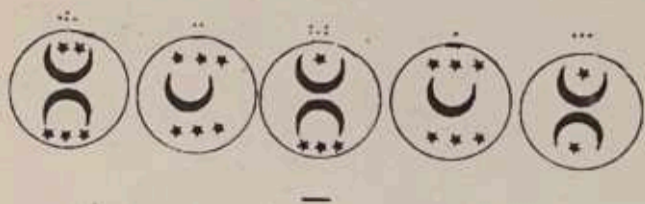
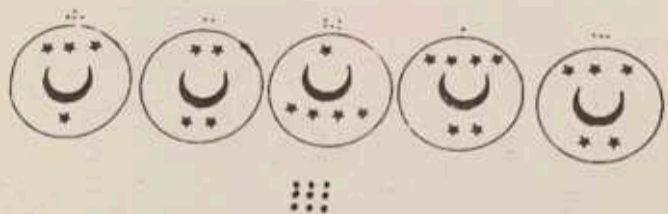
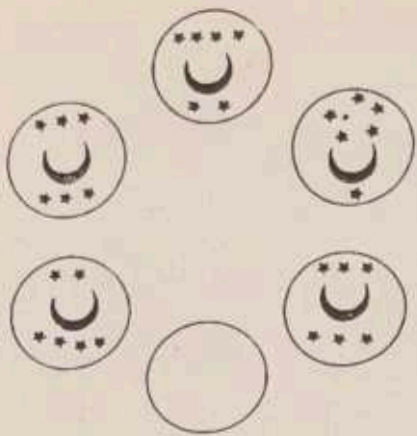
106

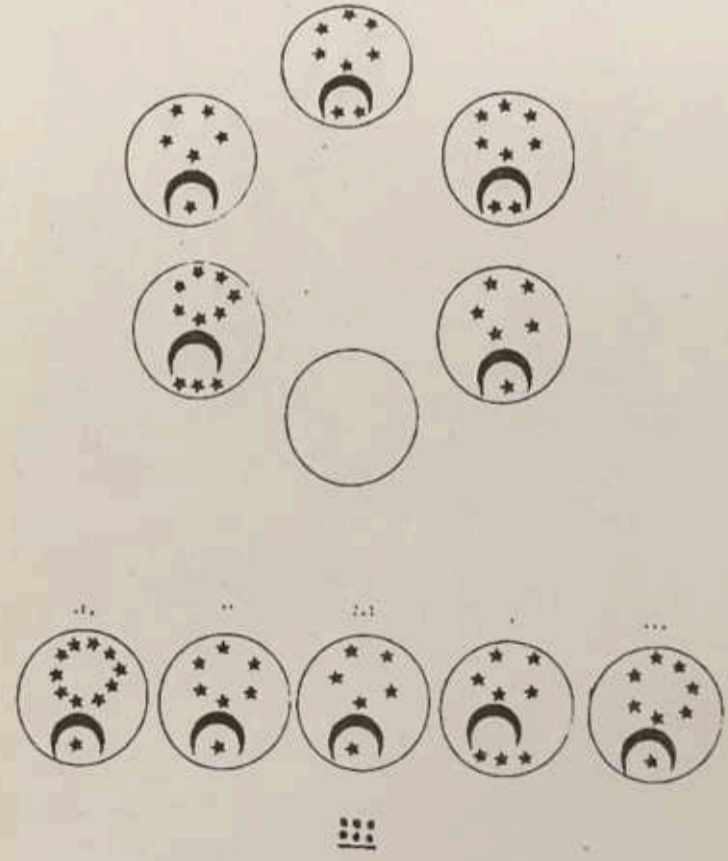
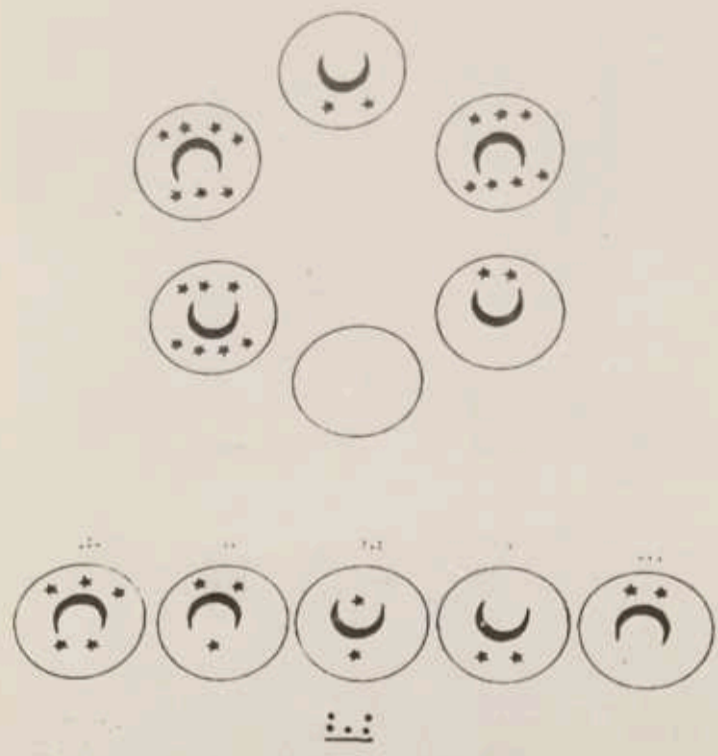
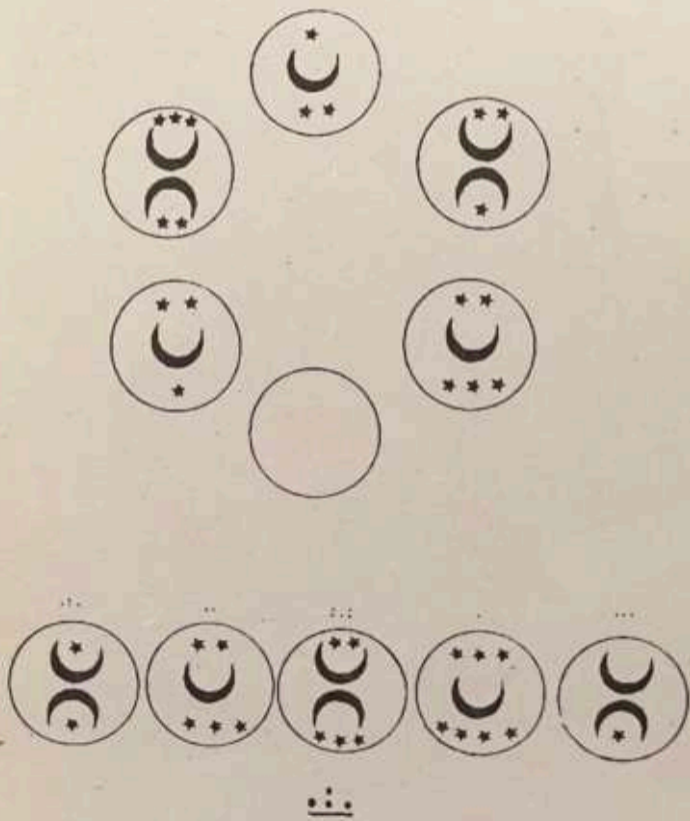
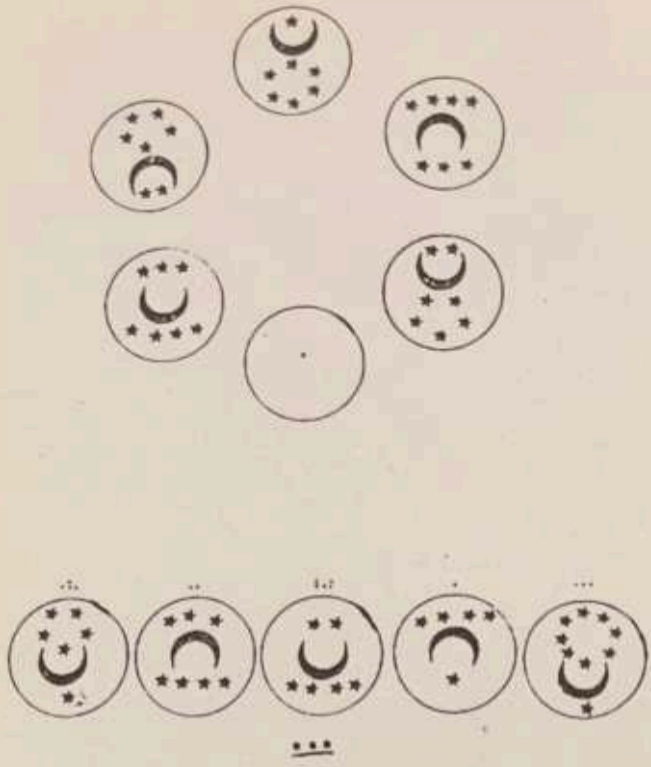

105

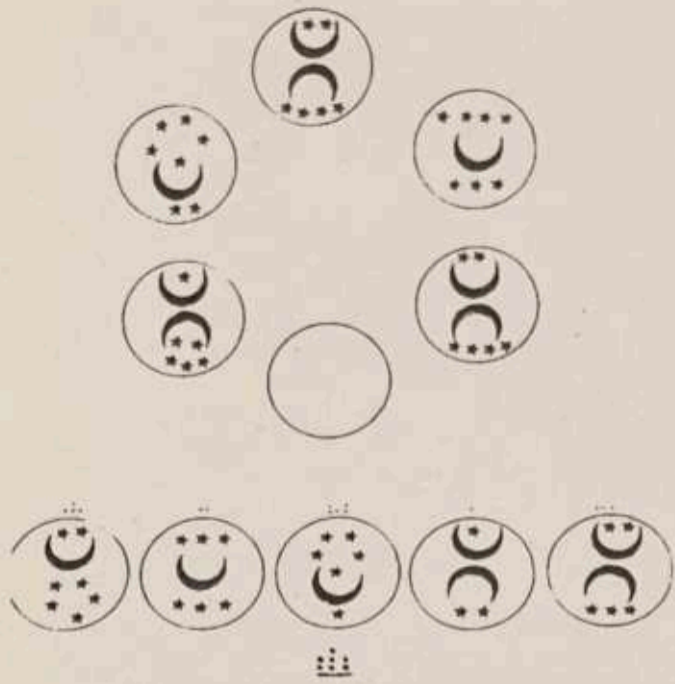

107

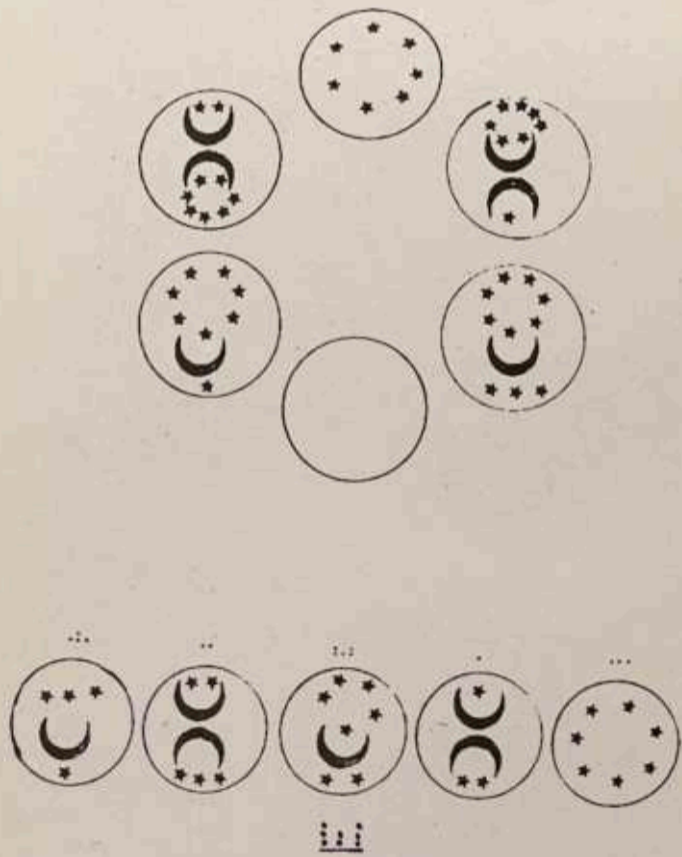

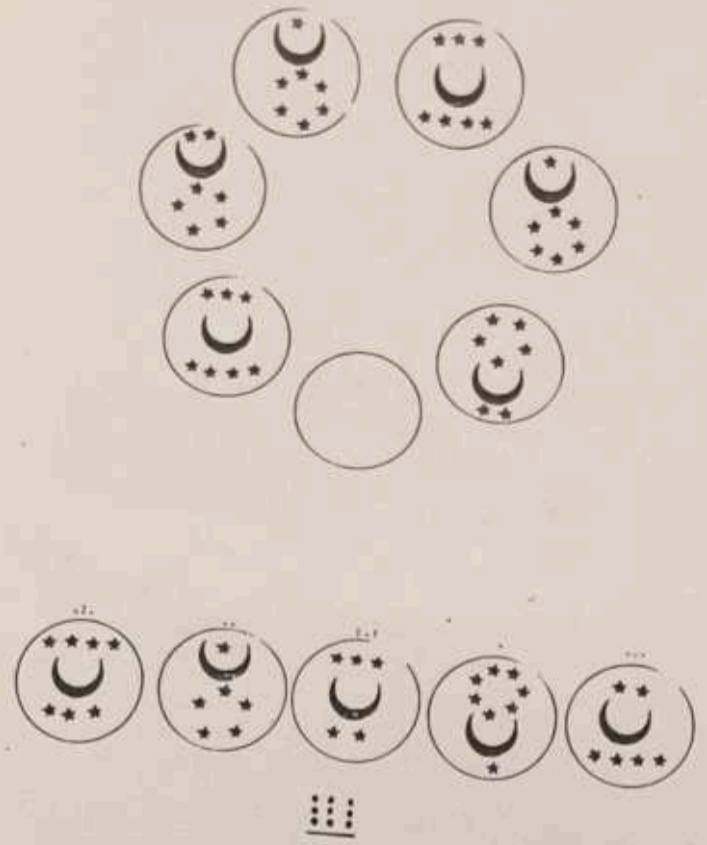

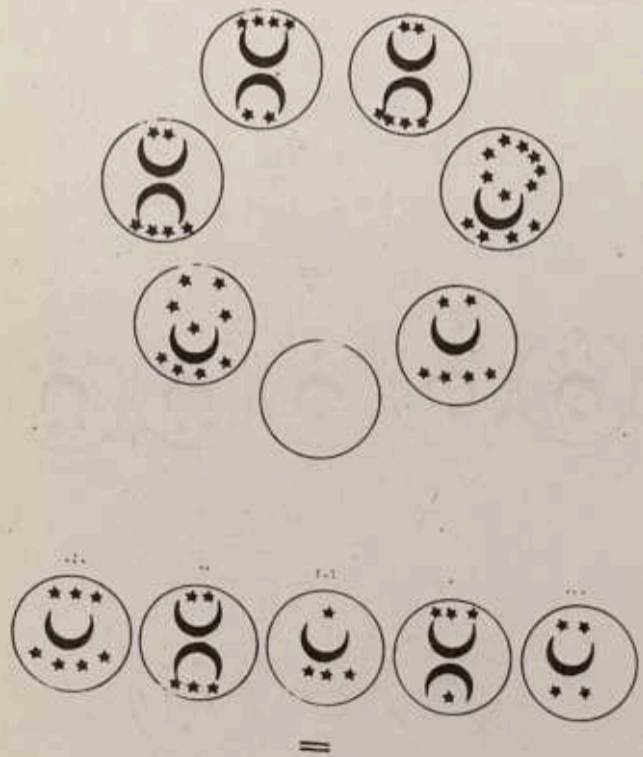
116

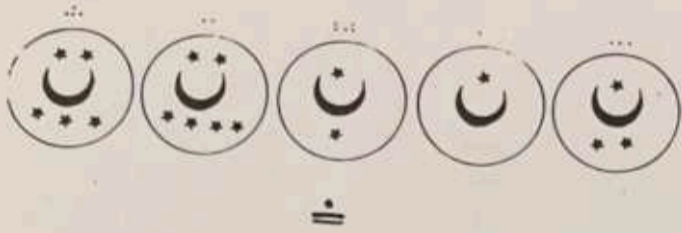
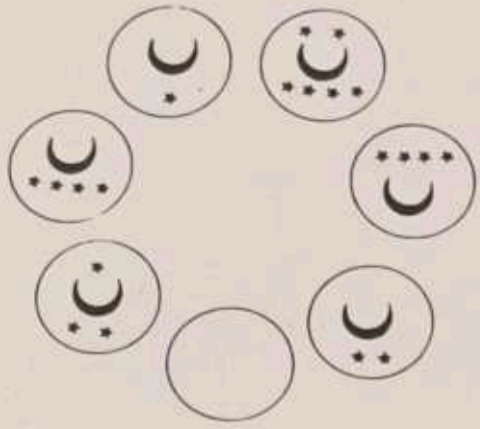
117

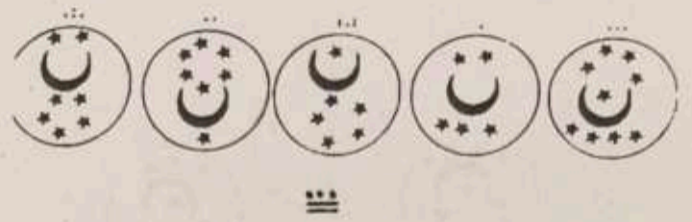
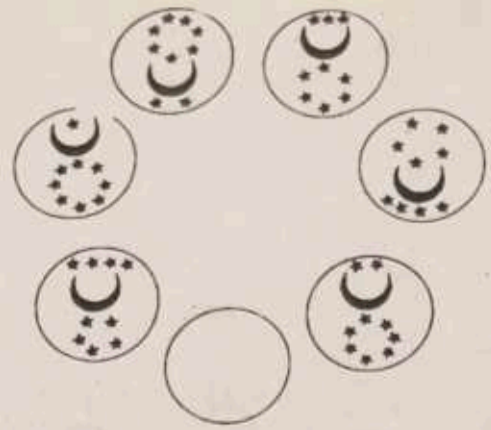
118

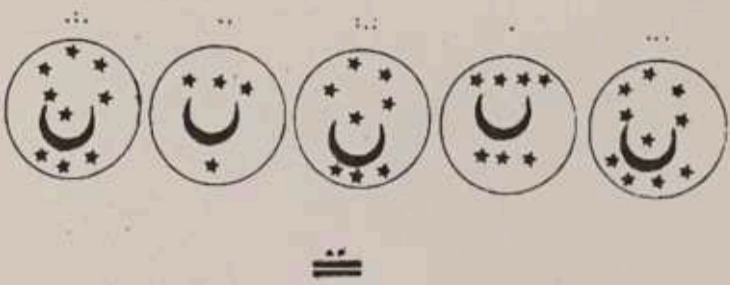
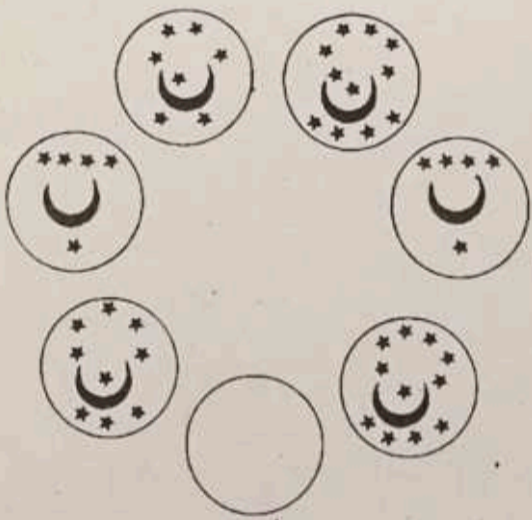
119

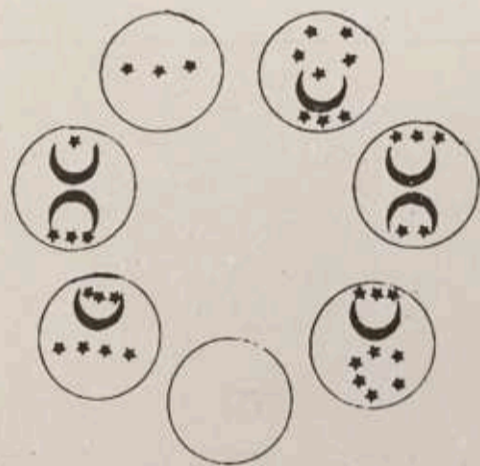
120

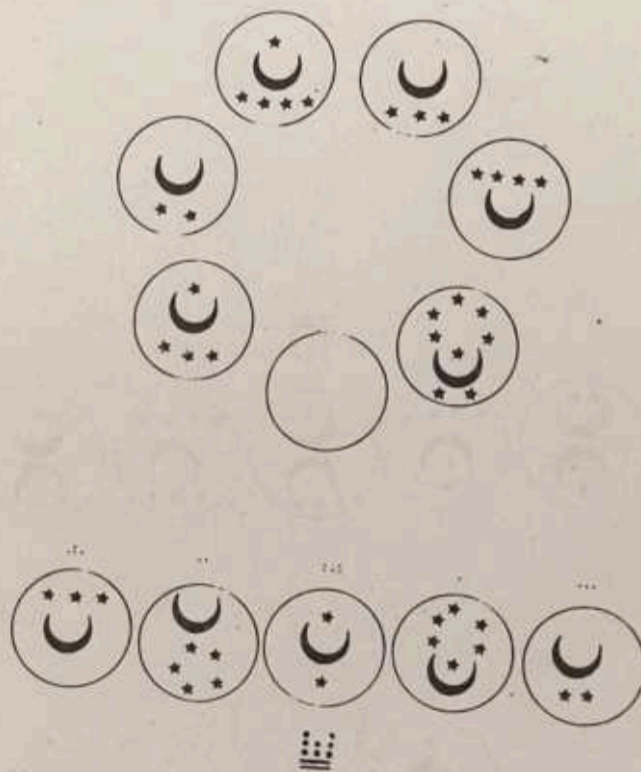
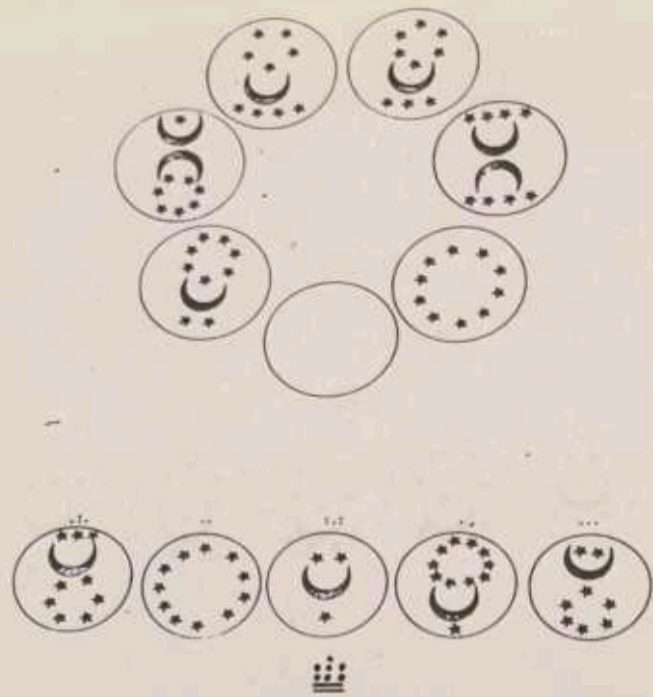
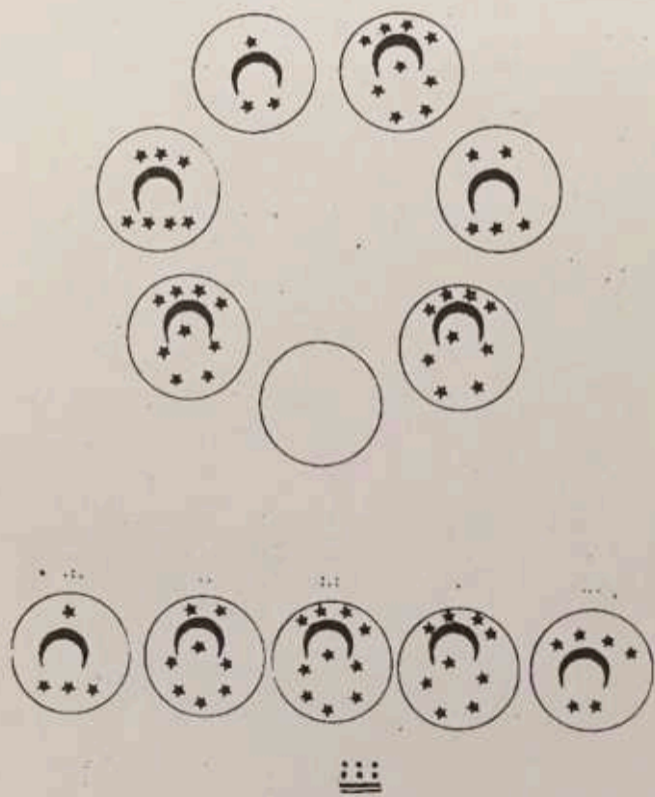
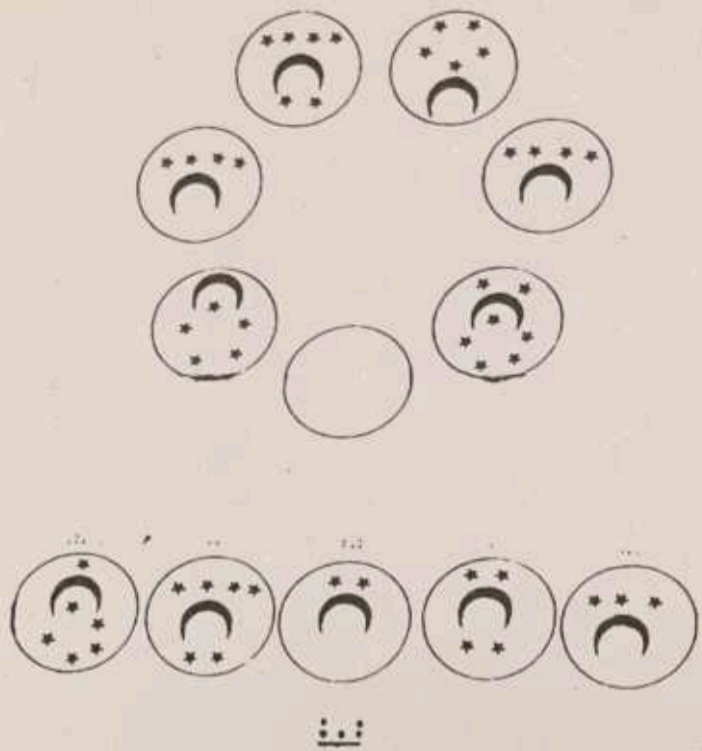
122

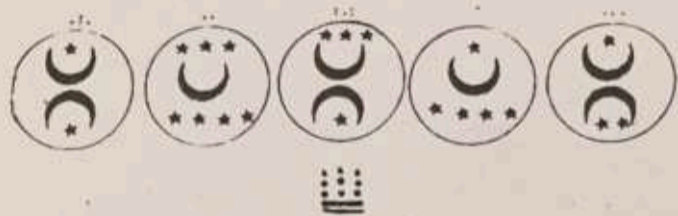
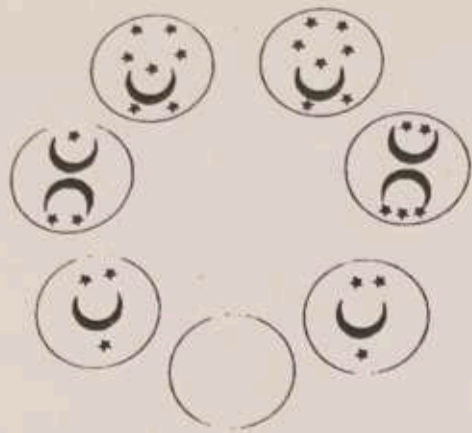

121

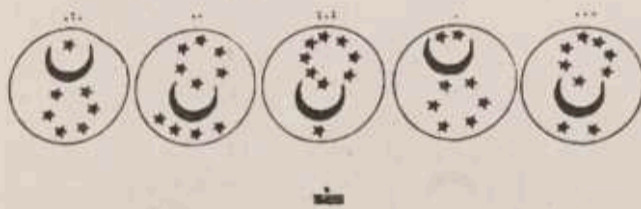
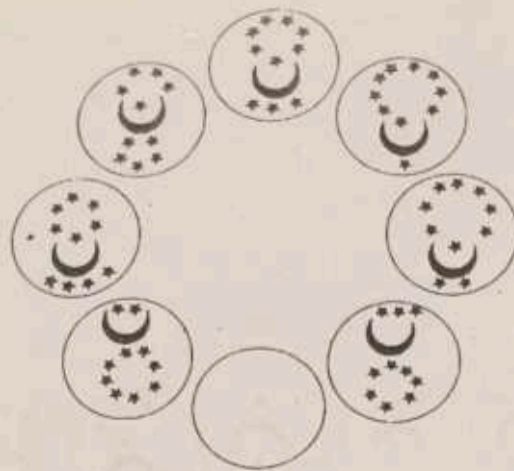

123

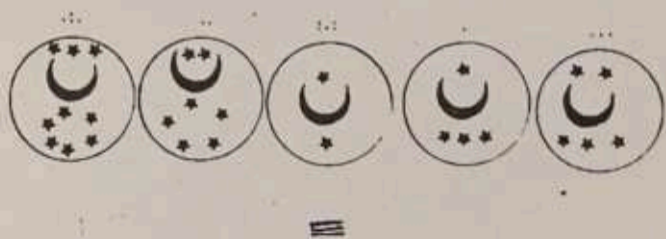
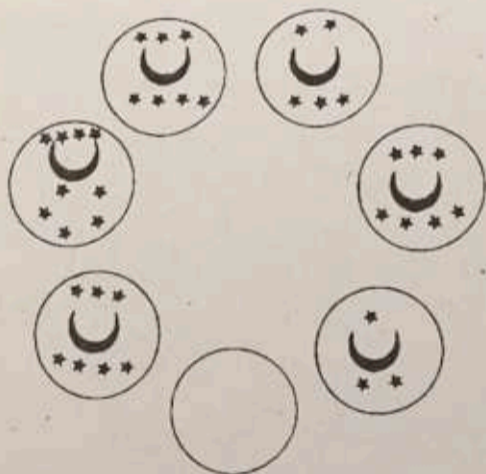

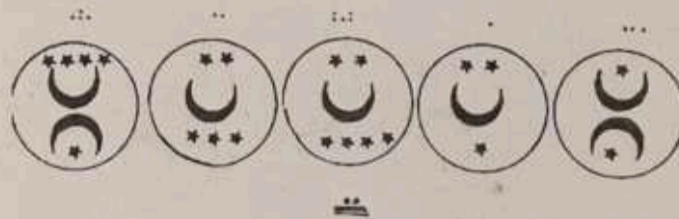
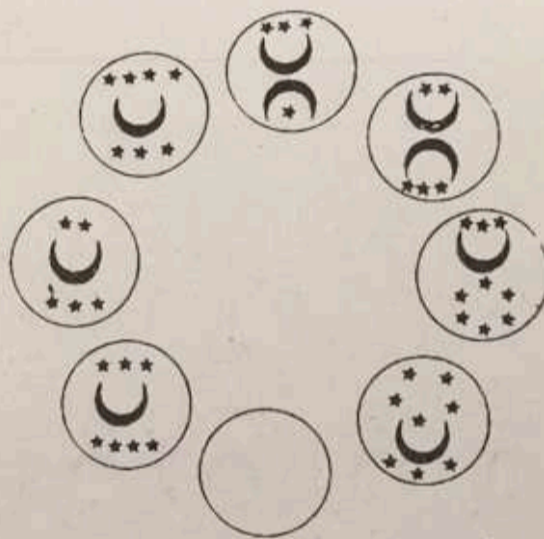
128

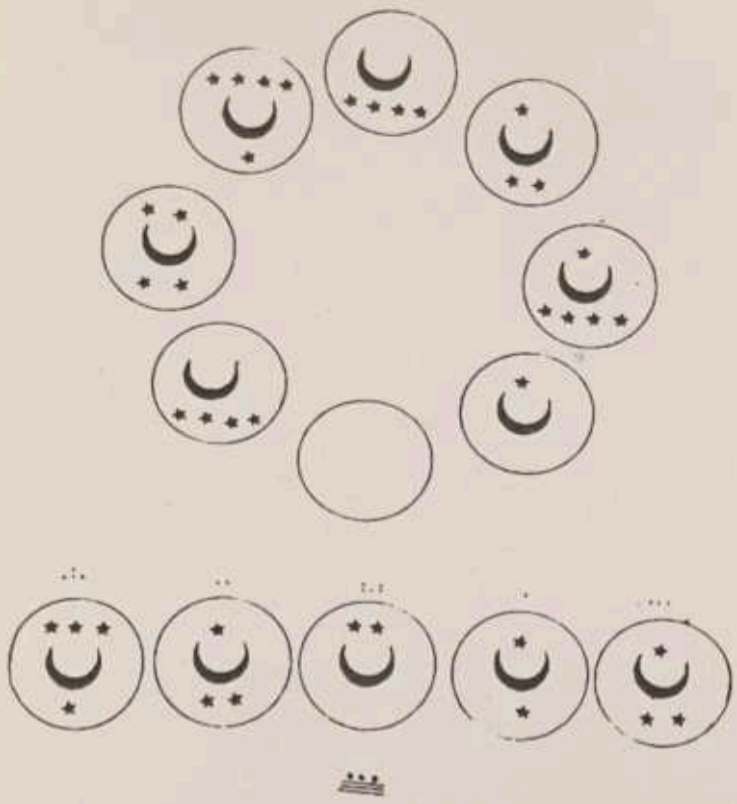
130

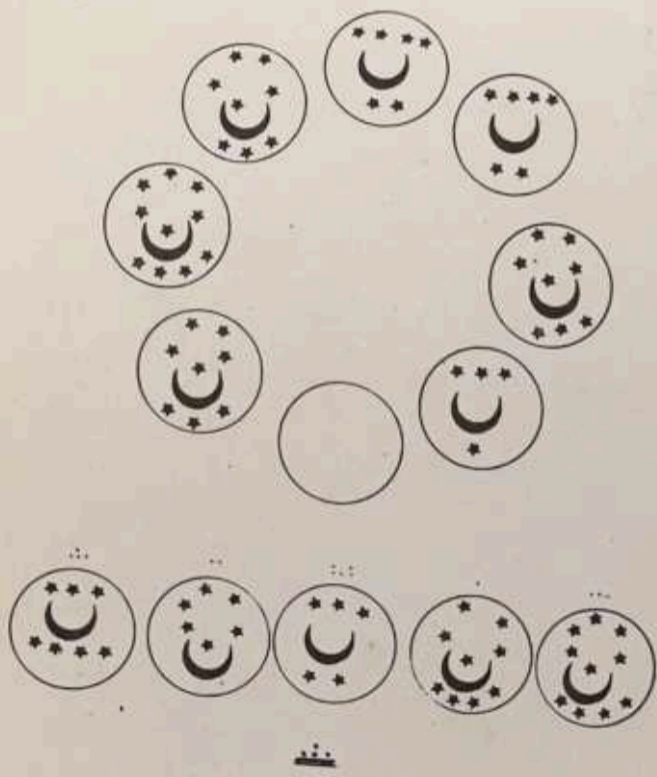
129

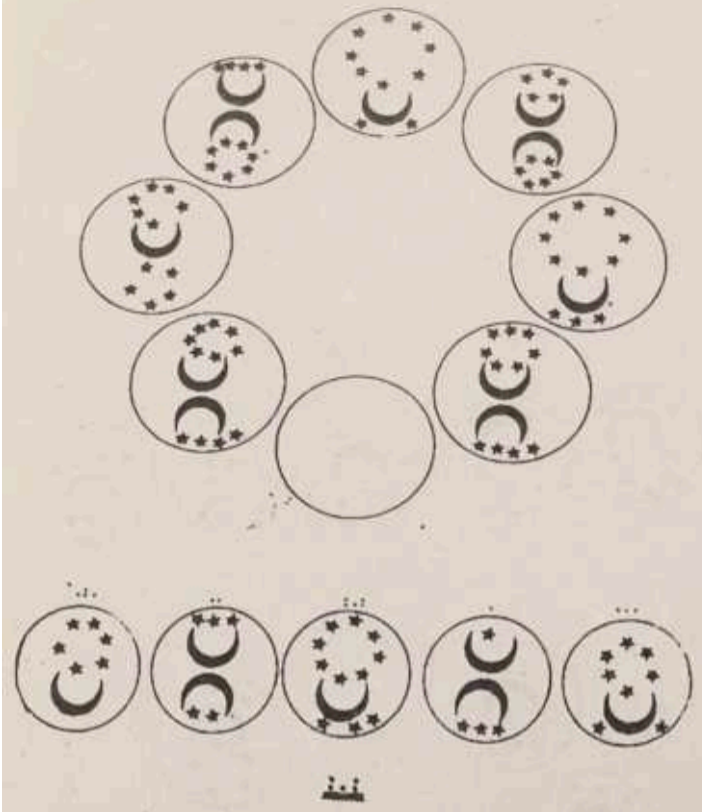
131

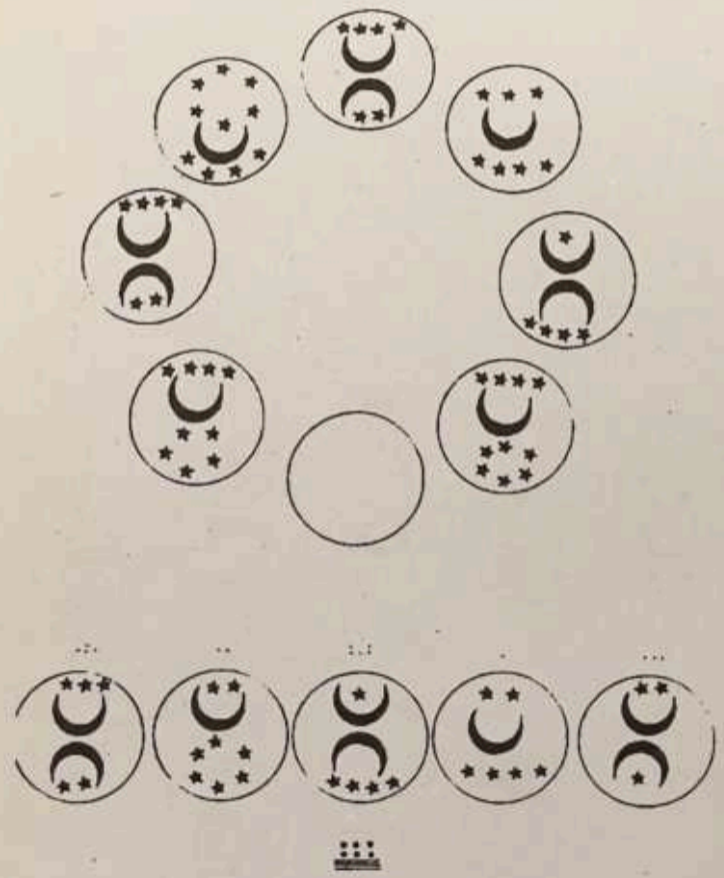
132

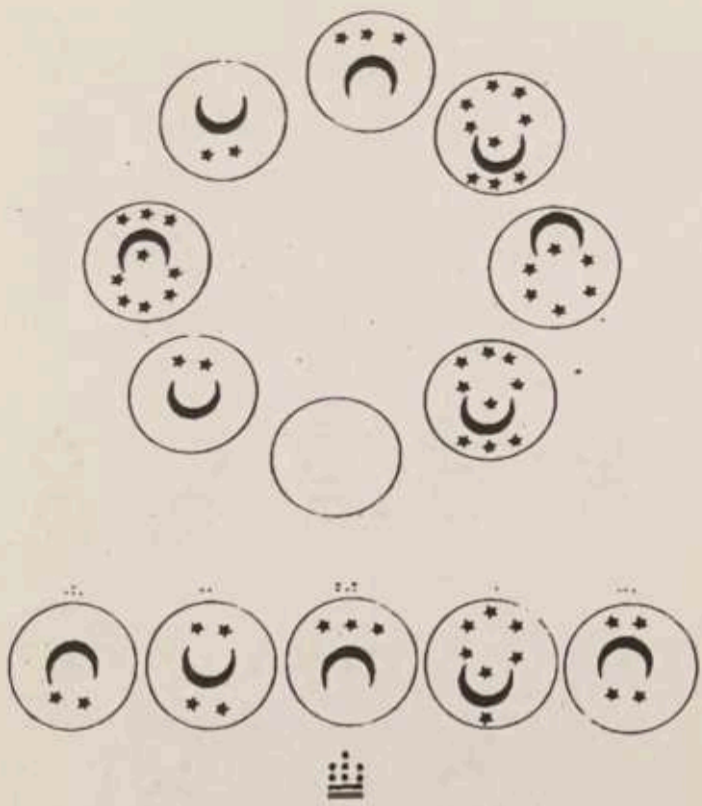
133

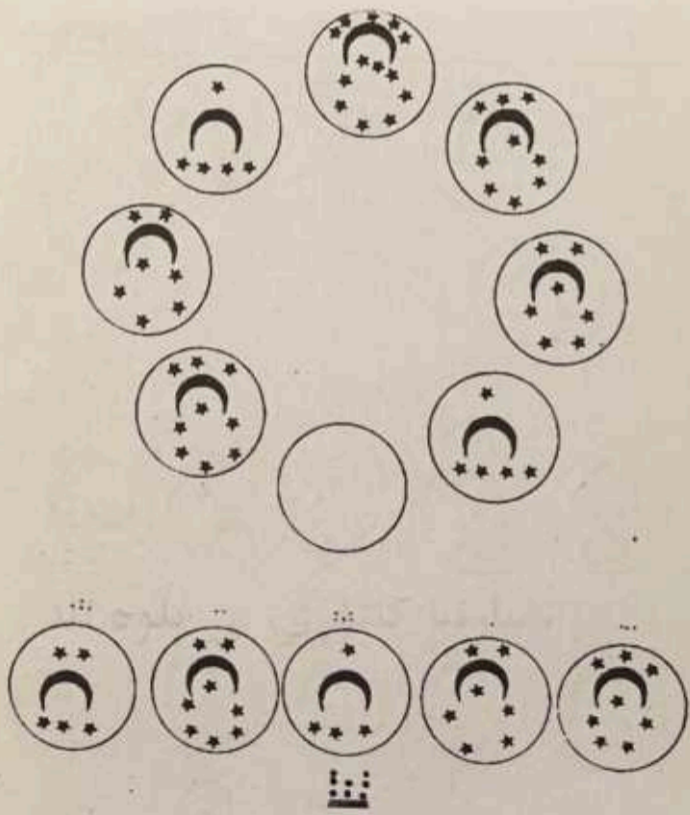
134

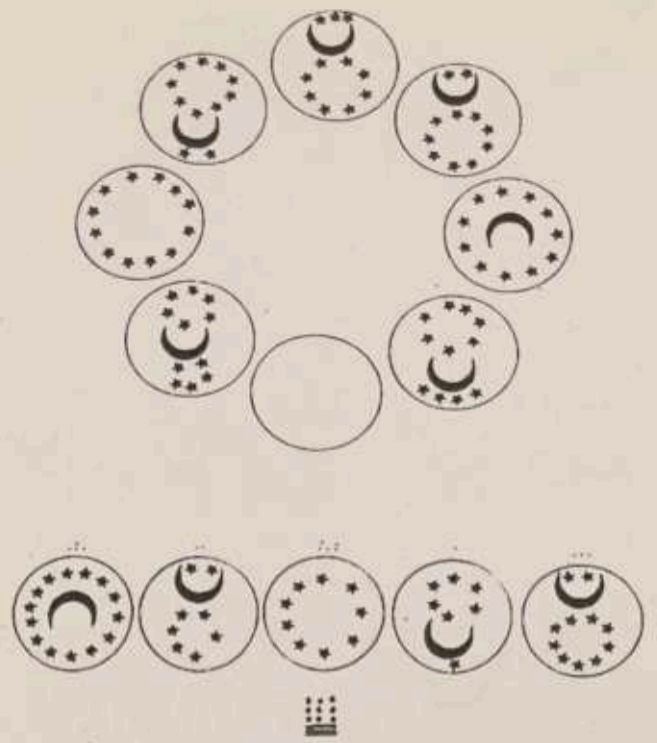
135

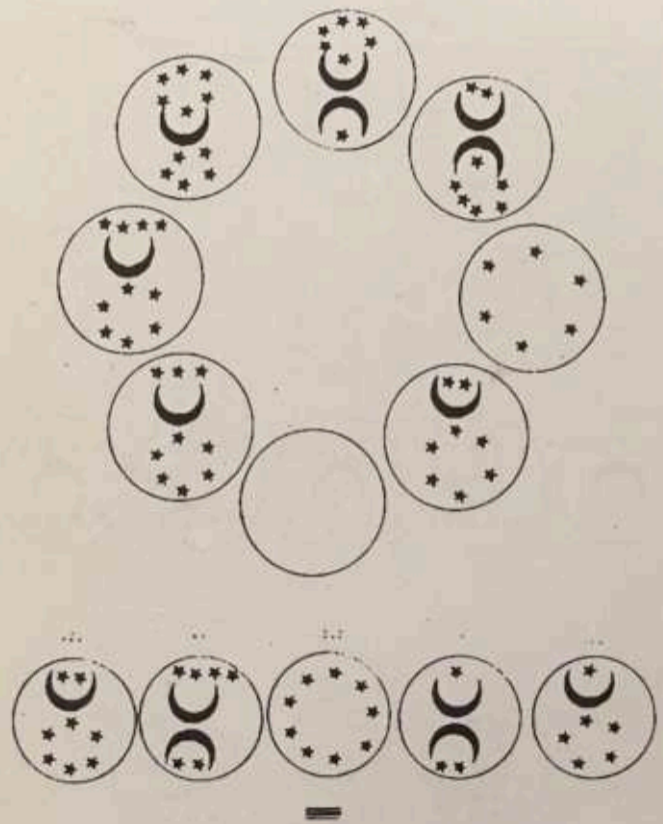
136

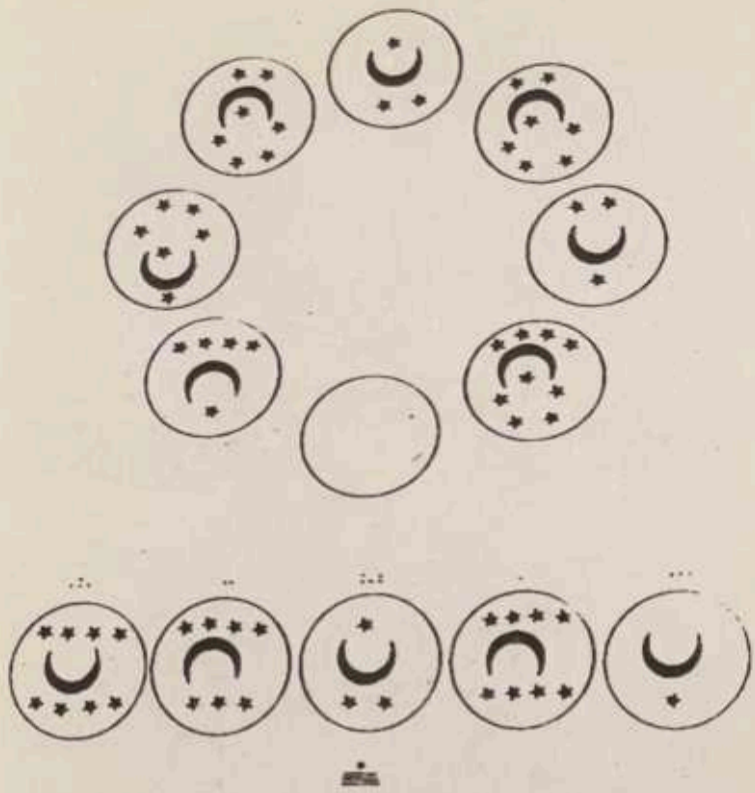
137

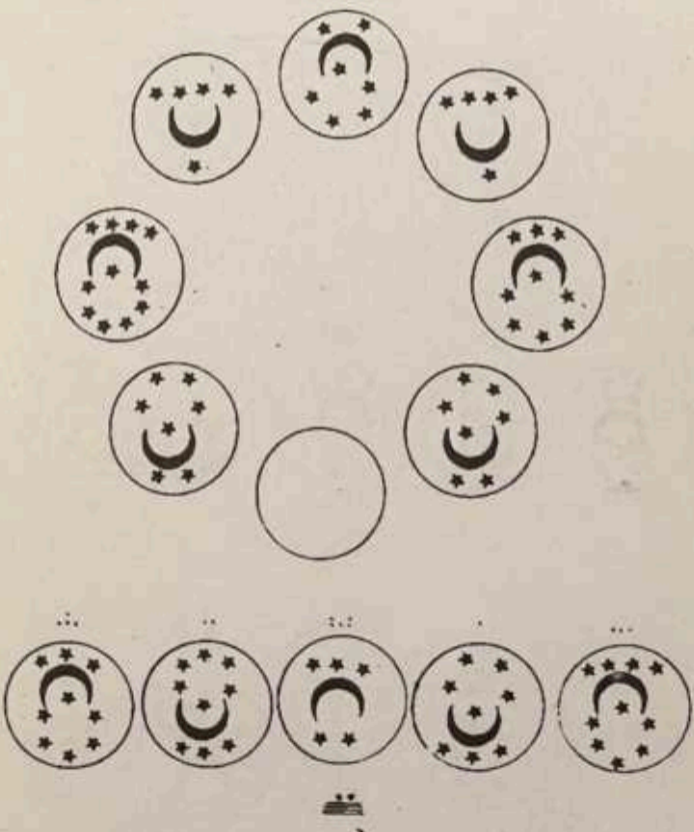
138

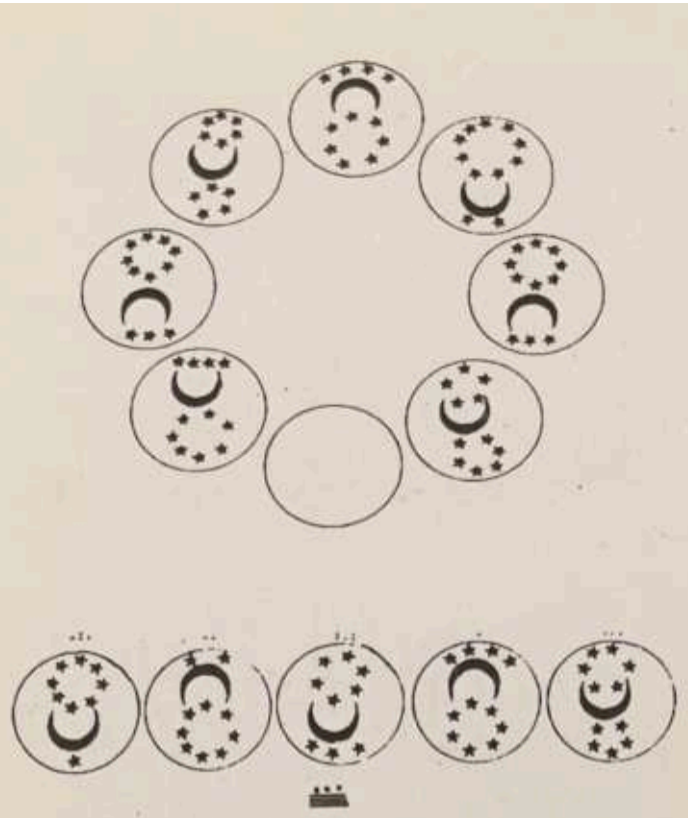
139

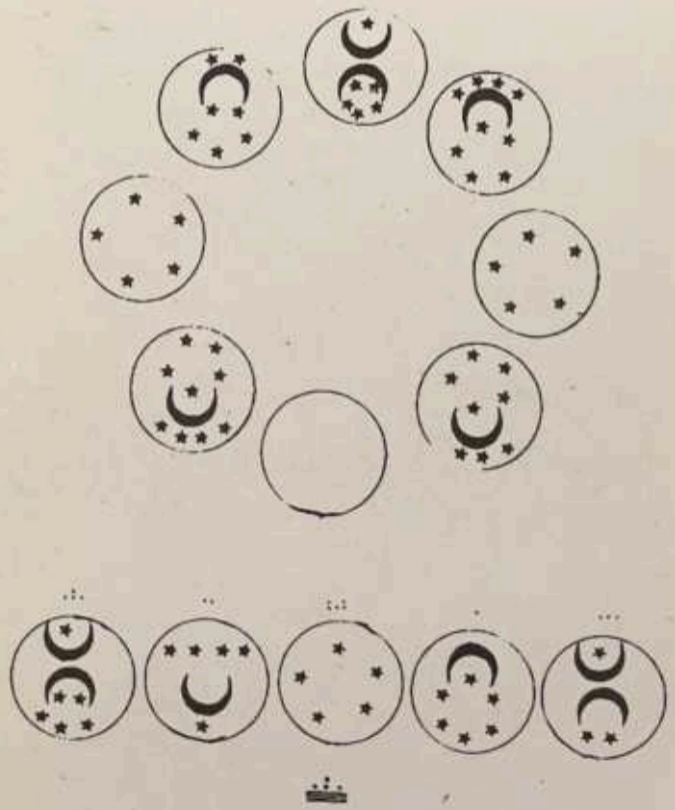
140

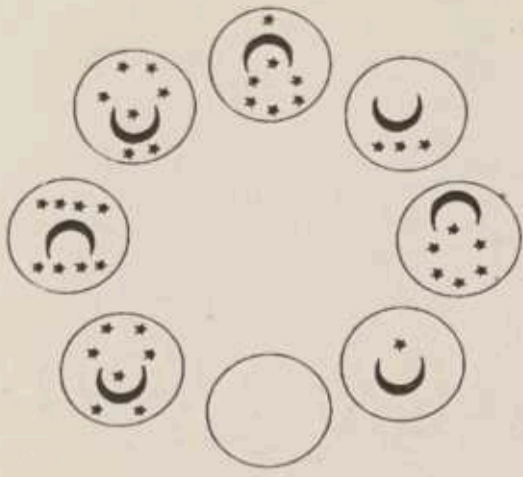
141

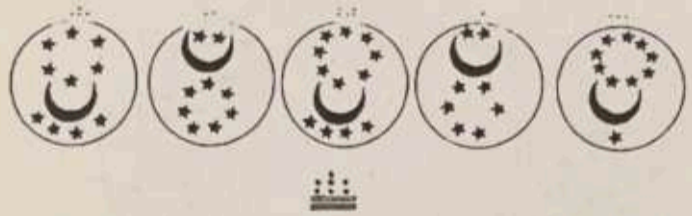
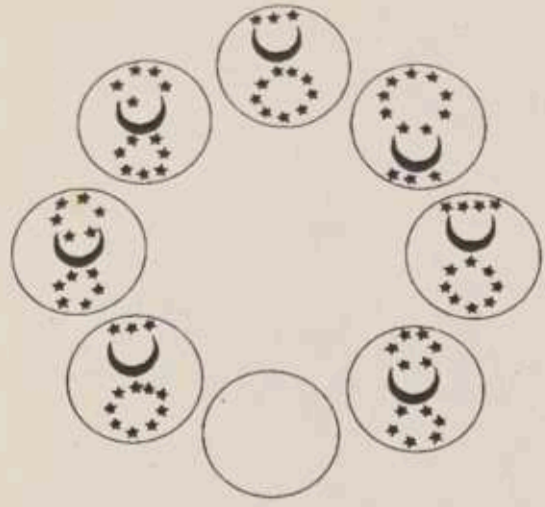
142

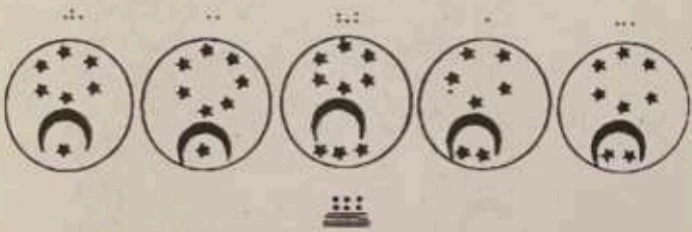
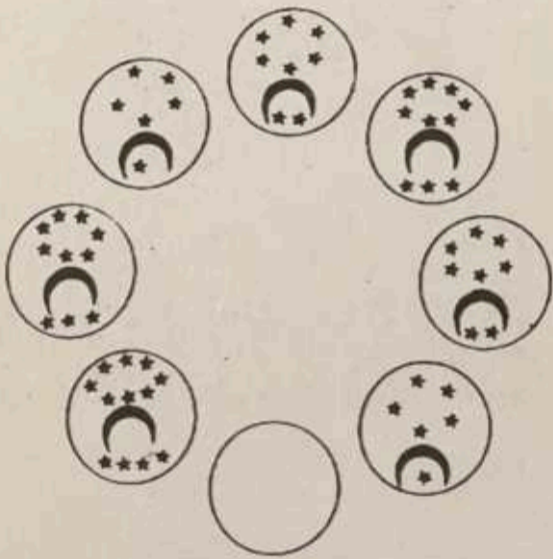
143

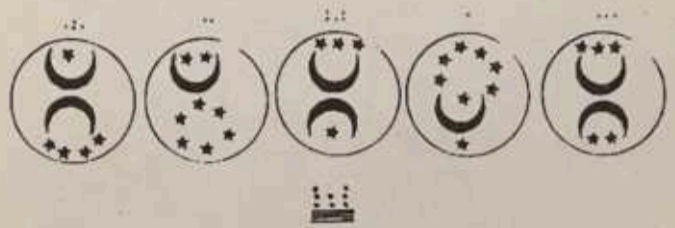
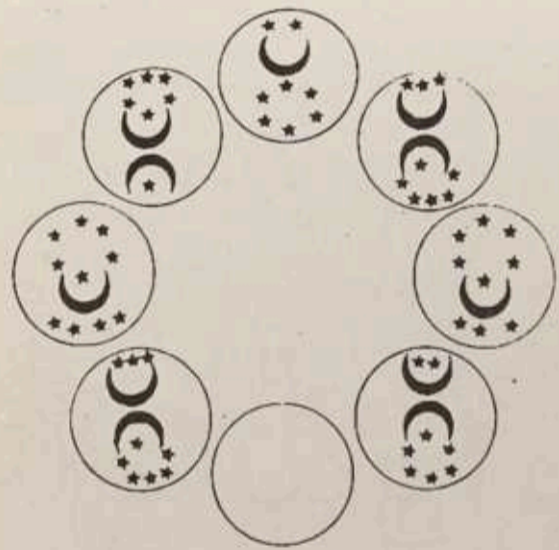
144

146

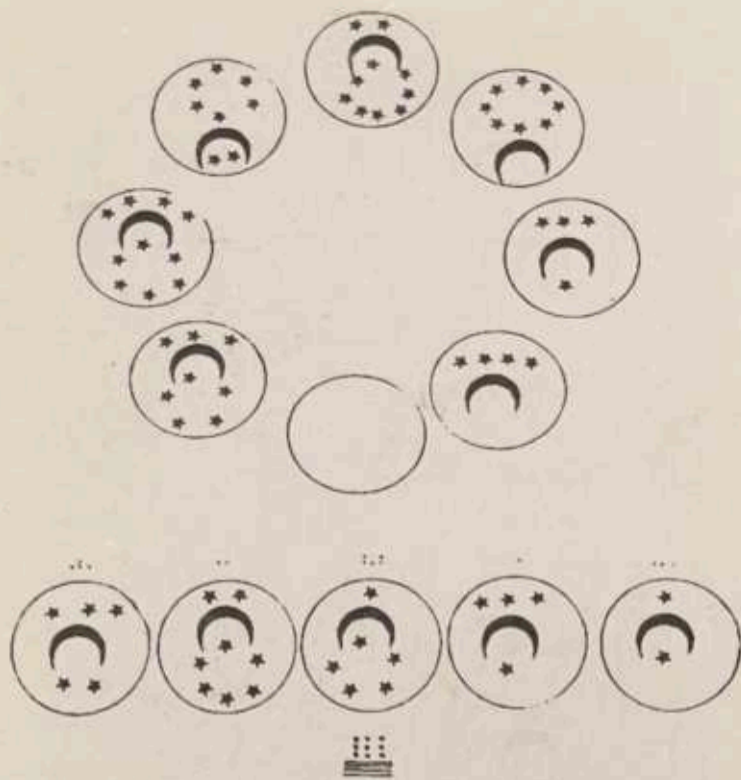

145

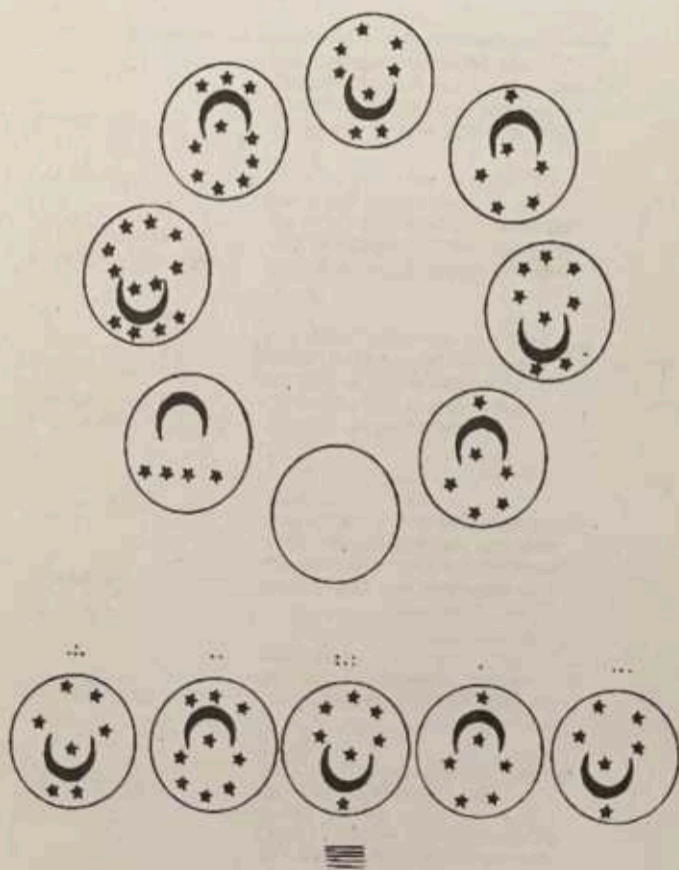

147

148

149

اخيولتي
Literatur Verzeichnis
References

1. Groffman, K.J Die Entwicklung de
Intelligenzmessung in Heis (Hrsg):
Psychologische Diagnostik, Hdb.
Der Psychologie Bd. 6, Gottingen,
s. 147-199
- Drenth, P.J.D Der Psychologische Test
Barth, Munchen 1969, s. 16-233
2. Cattell, R.B Culture-Free-Intelligence Test,
Scale 3, Champaign, Illinois,
USA, 1961
3. Merz, F. Der Einfluß des Verbalisierens
auf die Leistung bei Intelligenz-
aufgaben. 14. Bericht aus dem
Institut für Psychologie, Marburg
1968
4. Drenth, P.J D and
von der Flier, H Culture difference and
Comparability of test scores.
In: International Review of
Applied Psychology, Liverpool
University Press 1976, s. 137-144
5. Schwebcke, A/luck,
H.E/Jandron, E. Probleme und Erfahrungen der
Adaption fremdsprachiger Tests.
In: Psychologische Beiträge, Bd.
15, 1973, s. 434-470
6. Stori, K.: Möglichkeit einer Methode zur
Entwicklung eines Kulturfreien
Intelligenztestes am Beispiel einer
Untersuchung anhand des

150

Figure- Reasoning Tests (FRT) bei
jugendlichen in Afghanistan und
der Bundesrepublik Deutschland,
Jahresarbeit an der Universität
Frankfurt 1974

7. Daneil, j.c Figure-Reasoning-Test (FRT),
London 1969, s.16-233
- Stori, K. Da Hokhiartia Tala "Intelligence
test" Da Pakhtunkhwa da pohine
Dira, Peshawar, Pukhtunkhwa,
2000
8. Liungman c. G Der Intelligenzkult, Hamburg
Rowohlt 1973
9. Raven, J.C Advanced Progressive Matrices
Set 1 und 2, London 1971
Guid to the Standard Progressive
matrices London 1960
- Raven, J.C Progressive Matrices, H.K. Lewis
and Co London 1938
- Stori Kabir: Entwicklung eines Kulturfairn
Intelligenz-Test, Dissertation
Marburg, Lahn 1985
- Stori, Kabir: Der Naturformen Intelligenz-Test
(N-I-T) Da Pakhtunkhwa da phini
Dira, Peshawar, Pakhtunkhwa,
2000
10. Dague, P. Development, application and
interpretation of tests for use in
french-speaking black Africa and
Madagascar. In: Cronbach and
drenth, mental test and Cultural
adaption, Hagne 1972, s. 63-74
11. Wechsler, Bavid: Die Messung der Intelligenz
Erwachsener Verl., Huber Bern
Stuttgart Wien 1964, S. 48-60

151

دالی

د پښتون قامی وحدت غورځنگ لارښود، د پښتونخوا د قومی
پارټی مشر خان لالا محمد افضل خان ته د دالی کوم چې د پښتون
قام د یووالی او آبادی د پاره یو ستر خدمتونه کړیدی.

Widmung

Dieses Buch wird dem leader der Bewegung der nationalen Einheit der Paschtunen und Vorsitzenden der Paschtunkhwa Quami Party, Khan Lala Mohammad Afzal Khan, gewidmet, der für die wohl und Einheit der paschtunischen Nation viel gearbeitet hat.

Dedication

This book is dedicated to the leader of the movement of the national unity of the pashtoons and the president of Pashtoonkhwa Quami Party Khan Lala Mohammad Afzal Khan, who worked for the prosperity and unity of the pashtoon nation.

ډاکټر کبیر سټوری

Dr. Kabir Stori
Richardstr, 5
50389 Wessling
Germany
Tel: 02236/83463
Fax: 02236/841930

The Author

Kabir stori, doctor of natural sciences (Dr.rer.nat.), diplom psychologist is pashtoon (Pakhtoon). He is Mirdadkhel, who belongs to the tribe Yosafzai of the Pashtoons Nation. Stori is the son of Lal Mohammad Khan and is born at 06.04.1942 in Kunar/Pashtoonkhwa (Afghanistan). He visited the elementary school in Khas Kunar and in Kabul the Rehman Baba Lycee (High School). He studied Psychology with Philosophy, Political science and sociology in Germany at the universities of Frankfurt, Cologne and Marburg. Stori is the member of "International Association of Applied Psychology". He is President and joint founder of the Pashtoons social-democratic party which established in 1982. He is the follower of forceless philosophy Batscha Khans for national unity, independence and the well-being of the Pashtoons Nation. In the world of the poems and literature represents he the progressive school of the father of the pashto literature Ajmal Khattak.

Some important books of the author:

1. Fear (wira): Theories, measurement and therapy of fear. Germany 1990, 1994 and Peshawar 2001.
2. Alive Thoughts (Zwandi Khyaloona), poems, published 1997 in Peshawar/Pashtoonkhwa.
3. Sword of the Pen (De Qalam Tora), Peshawar/Pashtoonkhwa 1999
4. Intelligence Test (De Hokhyartia Tala), Peshawar/Pashtoonkhwa 2000
5. Message by the songs (Sandariz Paigham), Peshawar/Pashtoonkhwa, Sept. 2002
6. Language Psychology (Jabsapohana), Peshawar/Pashtoonkhwa, Nov. 2000
7. Culturefair Intelligence Test (KIT), (De Hokhyartia Kulturi Be Palawa Tala), Peshawar/Pashtoonkhwa 2004.
8. Nature Forms Intelligence Test (N-I-T), (De Pedaikhti Banno de Hokhyartia Tala), Peshawar/Pashtoonkhwa 2004

Der Autor:

Kabir Stori, Doktor der Naturwissenschaften (Dr.rer.nat), Diplom-psychologe ist paschtun. Er ist Mirdadkhel, der zu den stamm Yosafzai der Paschtunen gehört. Stori ist der Sohn von Lal Mohammad Khan und ist am 06.04.1942 in Kunar/Pashtunkhwa (Afghanistan) geboren. Er hat in Khas Kunar die Volksschule und in Kabul da Rahman Baba Lycee (Gymnasium) besucht. Dann studierte er in Deutschland an den Universitäten Frankfurt, Köln und Marburg Psychologie mit den Nebenfächern Philosophie, Politikwissenschaft und Soziologie. Stori ist Mitglied der "International Association of Applied Psychology". Er ist Vorsitzender und Mitbegründer der 1982 gegründeten Sozialdemokratischen Partei der Paschtunen. Für die Nationale Einheit, Unabhängigkeit und das Wohl der Paschtunen ist er ein Anhänger der gewaltlosen Philosophie von Batcha Khan und in der Welt der Gedichte und Literatur vertritt er die progressive Schule von dem Vater der Pashto Literatur Ajmal Khattak.

Einige Wichtige Bücher des Autors:

1. Angst (Wira): Theorien, Messung und Therapie des Angst. Germany 1990, 1994 und Peshawar, 2001.
2. Lebendige Gedanken (Zwandi Chailoona), Gedichte, Peshawar/Pakhtunkhwa 1997
3. Schwert des Pen (De Kalam Tura), Peshawar/Pashtunkhwa 1999
4. Intelligenz-Test (De Hochiartia Tala), Peshawar/Pakhtunkhwa 2000
5. Botschaft durch Gedichte (Sandariz Pegham), Peshawar/Pashtunkhwa, Sept. 2002
6. Sprachpsychologie (Jabsapohana), Peshawar/Pakhtunkhwa, Nov. 2000
7. Kulturfairer Intelligenz-Test (K-I-T), (De Hochiartia Kulturi be Palawa Tala), Peshawar/Pashtunkhwa 2004
8. Naturformen Intelligenz-Test (N-I-T), (De Pedaichti Banno de Hochiartia Tala), Peshawar/Pashtunkhwa 2004

د ليکوال ځينې مهمې ليکنې

۱. ويره (د ساپوهنې په رڼا کې د ويرې نظري، پيمانه او درمل)، جرمني ۱۹۹۰ع او جرمني ۱۹۹۴ع، پېښور ۲۰۰۱ع
۲. ژوندي خيالونه: (شعري ټولگه): پېښور-پښتونخوا ۱۹۹۷ع
۳. د قلم توره (شعري ټولگه): پېښور-پښتونخوا ۱۹۹۹ع
۴. د هونيارتيا تله: پېښور-پښتونخوا ۲۰۰۰ع
۵. ژساپوهنه: پېښور-پښتونخوا ۲۰۰۰ع
۶. سندريز پيغام (شعري ټولگه): پېښور-پښتونخوا ۲۰۰۲ع
۷. د هونيارتيا کلتوري بې پلوه تله: پېښور-پښتونخوا ۲۰۰۴ع
۸. د پيداينتي بڼو د هونيارتيا تله: پېښور-پښتونخوا ۲۰۰۴ع

کبير شعري د ساينس پوهنو د کتور (Dr rer Nat) دپلرم ساپوه (Diplom Psychology) په هنر پښتون په تير ميرداد خيل چې د پښتو د يوښتو د پرتگي پروې اړه لري. شعري د لئل محمد خان زوی او د پری پښتونخوا د کونړ د شعر په کلي کې په ۱۳۲۱/۱/۱۷ هـ ل کال (1942.04.06) زېږېدلی دی.

ده خپله لومړنۍ زده کړه د خاص کونړ په لومړني ښوونځي او په کابل کې د رحمان بابا په لسه کې او خپله لوړه زده کړه د جرمني د لوانډورف کولن او د مارکس-رکس په پوهنتونونو کې د ساپوهنې (Psychology) په څانگه کې چې فلسفه (Philosophy) سياسي پوهنه (Pol. Science) او ترسپوهنه (Sociology) ورسره مل وه سر ته ورسولي ده.

شعري د نړۍ د ساپوهانو په ډله کې ولاړ دی او د ۱۹۷۵ع کال رانځپې د کونړ د ساپوهنې د نړيوالې ټولنې (International Association of Applied Psychology) مشر دی. شعري د پښتون سوشل ډيموکراټيک پارټي (PSDP) مشر او د دې پارټي د بنسټ ايښودونکو منشيالري څخه دی.

او د شاعري په نړۍ کې تر ټولو زيات د شعرو د لوب د پلار اجمل څښک په پي الزام اخيستی دی. د پښتو د نړيوالې خپلواکۍ او سواناۍ د پاره ده ته د پاچاڅان ښه وړانگه وروښای دی.

Designed and printed by KOR

Dr. rer. nat Kabir Stori